

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

23 травня 2025 року

місто Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:
головуючого судді Чорної В.В.,
суддів Боднара С.Б., Никифорова А.С.,
при секретарі судового засідання Мариняк Т.О.,
за участі представників Міністерства юстиції України – Туліна Р.А., Серовської Я.М., Гайдара М.А.,
представників відповідача Лук'яненка В.М. – адвокатів Гнатюка М.М., Гнатенко Н.А.,
представників третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмету спору на стороні
відповідачів – Грек В.В., Грека В.С., Грека А.С., ТОВ «Кусум Фарм», ТОВ «Північ агро сервіс», АТ
«Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш», компанії
«Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (Washington Charitable Foundation Inc.) – Григоренка О.С.
Роїк О.О., Танчика О.М., Галич І.А., Ломаки Ю.М., Скубири О.М., Скирди В.Є., Ярали Альпера
перекладача – Хован М.Г.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні апеляційні скарги Міністерства юстиції України.
адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М., адвоката Галич І.А. в інтересах третьої
особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - ТОВ «Кусум
Фарм», адвоката Скирди В.Є. в інтересах третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо
предмету спору на стороні відповідачів - компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (Washington
Charitable Foundation Inc.) на рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. про
застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», та апеляційну скаргу
адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу Вищого
антикорупційного суду від 25.11.2024 р. про відмову у задоволенні заяви про ухвалення додаткового
судового рішення в адміністративній справі, -

В С Т А Н О В И Л А:

1. Про справу.

06.11.2024 року на розгляд до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшли
апеляційні скарги адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн
Інк.» (Washington Charitable Foundation Inc.), Міністерства юстиції України, адвоката Гнатенко Н.А. в
інтересах відповідача Лук'яненка В.М., адвоката Галич І.А. в інтересах третьої особи, яка не заявляє
самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - ТОВ «Кусум Фарм» (т. 36 а.с. 58-
235).

Водночас, матеріали адміністративної справи на запит Апеляційної палати Вищого
антикорупційного суду надійшли із суду першої інстанції лише 03.12.2024 року.

Ухвалою колегії суддів від 09.12.2024 р. відкрито апеляційне провадження за апеляційною
скаргою Міністерства юстиції України (т. 37 а.с. 1).

Ухвалами від 09.12.2024 р. апеляційні скарги адвоката Галич І.А. в інтересах ТОВ «Кусум
Фарм», адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах Лук'яненка В.М., адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії

«Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (*Washington Charitable Foundation Inc.*) залишено без руху, з наданням строку для усунення недоліків (т. 37 а.с. 8, 10, 12).

11.12.2024 року та 12.12.2024 року, відповідно, представниками Галич І.А. та Гнатенко Н.А. усунуто недоліки апеляційних скарг (т. 37 а.с. 58-76), у зв'язку з чим ухвалою від 17.12.2024 р. відкрито апеляційне провадження за їх апеляційними скаргами (т. 38 а.с. 184).

16.12.2024 року представником Скирдою В.Є. також усунуто недоліки апеляційної скарги (т. 37 а.с. 149-242), після чого ухвалою від 17.12.2024 р. компанію «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (*Washington Charitable Foundation Inc.*) залучено до участі у справі у якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні відповідача, та відкрито апеляційне провадження (т. 38 а.с. 185).

Ухвалою колегії суддів від 17.12.2024 р. закінчено підготовку до апеляційного розгляду за апеляційною скаргою Міністерства юстиції України та призначено її до апеляційного розгляду (т. 38 а.с. 126). Ухвалою від 25.12.2024 р. закінчено підготовку до апеляційного розгляду за апеляційними скаргами адвоката Галич І.А. в інтересах ТОВ «Кусум Фарм», адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. та адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (*Washington Charitable Foundation Inc.*), та призначено їх до апеляційного розгляду (т. 39 а.с. 153).

Крім того, 13.12.2024 року на розгляд до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшла апеляційна скарга адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р., якою відмовлено у задоволенні їх заяви про ухвалення додаткового судового рішення у даній адміністративній справі (т. 40 а.с. 16-28).

Ухвалою від 17.12.2024 р. зазначену апеляційну скаргу залишено без руху, з наданням строку для усунення недоліків (т. 40 а.с. 33). На виконання вимог вказаної ухвали представниками Гнатенко Н.А. та Гнатюком М.М. усунуто недоліки апеляційної скарги (т. 40 а.с. 39-70), тому ухвалою від 25.12.2024 р. за їх апеляційною скаргою відкрито апеляційне провадження (т. 40 а.с. 71).

Ухвалою колегії суддів від 27.12.2024 р. закінчено підготовку до апеляційного розгляду за апеляційною скаргою представників відповідача Лук'яненка В.М. - адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. на ухвалу суду від 25.11.2024 р. та її призначено до апеляційного розгляду. При цьому, з метою повного, всебічного та об'єктивного розгляду, провадження № 22-а/991/20/24 у справі № 991/10700/23 за апеляційними скаргами Мін'юсту, адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М., адвоката Галич І.А. в інтересах третьої особи без самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - ТОВ «Кусум Фарм» та адвоката Скирди В.Є. в інтересах третьої особи без самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (*Washington Charitable Foundation Inc.*) на рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. об'єднано з провадженням № 22-а/991/23/24 у справі № 991/10700/23 за апеляційною скаргою адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р., присвоївши їм № 22-а/991/20/24 у справі № 991/10700/23 (т. 40 а.с. 109-110).

2. Короткий зміст позовних вимог.

08.12.2023 року Міністерство юстиції України (далі - позивач) звернулося до Вищого антикорупційного суду з адміністративним позовом до Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., Цоя Г.О. та АТ «Група ГМС» (далі – відповідачі), треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів – АТ «ГМС Холдинг», АТ «Гідромапсервіс», ТОВ «Компанія з управління майновим комплексом», Грек В.В., Грек А.С., Грек В.С., ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», Закрите акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України», ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Терра Україна», ТОВ «Югсевморсервіс», ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, АТ «Сумське НВО», Дочірнє підприємство «Завод обважнених бурильних та ведучих труб», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», ТОВ «Фрунзе-Профіль», ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», ТОВ «Маш-Сервіс», Консорціум «Атоммашпроект», АТ «Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут «Енергопроект», ТОВ «Градовіт-XXI», ТОВ «СВС», ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», ТОВ «Суми-Електро», ТОВ «Веселе», ТОВ «Техногаз-С», ТОВ «Котельня північного промислового вузла», ТОВ «Сумиспортінвест», ТОВ «Північ Агро Сервіс», Snpo Limited, Inter Growth Investments Limited, Alveron Holding Limited, Repenio Holding Limited, Canemont Limited, ТОВ «Кусум Фарм», Гупта Раджив, ТОВ «Профітпром», Torberg Beteiligungen Ag, Upasa Holding Ag, АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування

«Насосенергомап», Prosceno Trading Limited, АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування», Naftech Pump Ltd, Naftech Holding Ltd, Томас Вернер (Thomas Werner), Майк Кадельбах (Maik Kadelbach), Хамід Беккалі (Хамінт Мреккалі), Hms Technologies Limited, Hms Hydraulic Machines & Systems Group PLC, в якому просило: 1) застосувати до Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., Цоя Г.О. та АТ «Група ГМС» санкцію, передбачену п.1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції»; 2) стягнути в дохід держави активи Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., Цоя Г.О. та АТ «Група ГМС», а також активи, щодо яких останні можуть прямо або опосередковано (через інших фізичних та юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, згідно з переліком із 75 пунктів, визначеним у прохальній частині позовної заяви (корпоративні права, а також рухоме і нерухоме майно, що належить третім особам) (т. 1 а.с. 1-122).

Позовні вимоги обґрунтовані тим, що рішеннями РНБО «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 12.05.2023 р., введеними в дію Указами Президента України № 277/2023 та № 279/2023 від 12.05.2023 р., до Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., АТ «Група ГМС» та Цоя Г.О. застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи у виді блокування активів.

За твердженням позивача, АТ «Група ГМС» є юридичною особою на території РФ, яка впливає на низку російських суб'єктів господарювання, які здійснювали поставки продукції стратегічним компаніям РФ, військовим частинам та підприємствам оборонного напрямку, як до 24.02.2022 року, так і після, зокрема (мовою оригіналу): ООО «Судостроительный комплекс «Звезда», ПАО «Амурский судостроительный завод», ФГУП «13 СРЗ ЧФ», АО «ПО «СЕВМАШ», АО «Дальневосточный завод «Звезда», АО «Судостроительный завод «Вымпел», АО «Адмиралтейские верфи», та іншим. При цьому, АТ «Група ГМС» має вертикально-інтегровану структуру, до якої входять підпорядковані компанії на території РФ та українські підприємства, які активно співпрацюють з діючим військово-політичним режимом країни-агресора та сприяють в організації матеріально-технічного забезпечення збройної агресії проти України.

Лук'яненко В.В. є громадянином РФ, є членом Ради директорів та кінцевим бенефіціарним власником керуючої компанії АТ «Група ГМС» з непрямою часткою володіння 34,61 %, відтак, має вплив на низку компаній, зокрема: 1) АТ «Група ГМС» володіє 100 % компанії Naftech Pump (попередня назва H.M.S. Capital Limited), яка володіє 90,6065 % АТ «Сумський завод «Насосенергомап», 2) АТ «Група ГМС» володіє 97,99 % АТ «ГМС Лівгідромап», 3) АТ «Група ГМС» володіє 100 % АТ «Гідромапсервіс», яке володіє 52,83077 % АТ «Казанькомпресормап», при цьому, АТ «ГМС Лівгідромап» володіє 4,07736 % АТ «Казанькомпресормап». Також, Лук'яненко В.В. входить до Ради директорів Hms Hydraulic Machines & Systems Group та є членом комітету стратегії та інвестицій та ревізійної комісії компанії. При цьому, Лук'яненко В.В. є генеральним директором ТОВ «Профітпром» (РФ) та володіє 90 % його статутного капіталу. Крім того, він є кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумський завод «Насосенергомап», контрольний пакет акцій якого (90,61 %) належить іноземній компанії «H.M.S. Capital Limited» (Республіка Кіпр), статутним капіталом якої на 100 % володіє АТ «Група ГМС», а бенефіціарним власником вказаних підприємств є Лук'яненко В.В. Водночас, обладнання, що виготовляється АТ «Сумський завод «Насосенергомап», використовується на видобувних та нафтопереробних підприємствах РФ, які постачають паливно-мастильні матеріали збройним силам РФ, що є передачею матеріальних ресурсів воєнізованим формуванням держави-агресора, та відповідно, сприянням агресії РФ проти України.

Крім того, Лук'яненко В.М. - батько Лук'яненка В.В., крім громадянства України має громадянство РФ та виступає кінцевим бенефіціарним власником 18 юридичних осіб, власником яких до 2022 року був його син Лук'яненко В.В., які функціонально входять до структури групи компаній «ГМС», якими на території України здійснюється господарська діяльність у сфері виробництва алюмінію, машин і устаткування для добувної промисловості та будівництва. Водночас, Лук'яненко В.М. та його син Лук'яненко В.В. мають значні частки у корпоративних правах компаній групи «ГМС», які беруть участь у військово-промисловому циклі виробництва військової техніки та здійснюють контрольний бенефіціарний вплив над ними. Лук'яненко В.М. також має тісний історичний та особистісний зв'язок з РФ.

Так, у позовній заяві наголошується, що до липня 2020 року Лук'яненко В.В. був кінцевим бенефіціарним власником українського ТОВ «Техногаз-С», до серпня-жовтня 2021 року - кінцевим бенефіціарним власником українських ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Терра Україна», ТОВ «Югсевморсервіс», ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, АТ «Сумське НВО», Дочірнє підприємство «Завод об'єднаних бурильних та ведучих труб», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», Консорціум «Атоммапшпроект», ТОВ «Градовіт-XXI», ТОВ «СВС», ТОВ «Суми-Електрод», ТОВ «Веселе», до

червня 2022 року - кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумське НВО», ТОВ «Кусум Фарм», до серпня 2022 року – кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», до вересня 2022 року – кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Фрунзе-Профіль», ТОВ «Маш-Сервіс».

Станом на дату звернення з позовом, згідно відомостей Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, кінцевим бенефіціарним власником вищезазначених підприємств є його батько - Лук'яненко В.М.

Водночас, Лук'яненко В.В. залишився кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш», а також через ряд кіпрських та російських підприємств здійснює непрямий вирішальний вплив на АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування».

Відповідач Цой Г.О. є громадянином РФ, співзасновником холдингу ГМС, кінцевим бенефіціарним власником АТ «Група ГМС» з непрямою часткою володіння 26,4325 %, а також акціонером та директором ТОВ «Профітпром» та членом Ради директорів Hms Technologies Limited та Hms Hydraulic Machines & Systems Group. При цьому, він володіє 26,56 % Hms Technologies Limited, яке володіє 99,53 % АО «ГМС Ходінг», а останнє має 71,507345 % у статутному капіталі Hms Hydraulic Machines & Systems Group, яке володіє 99,999999963 % акцій АТ «Група ГМС». Разом з тим, частка Цоя Г.О. складає 17,6 %.

Позивач стверджує, що Лук'яненко В.В. – ключовий акціонер у структурі власності активів групи компаній «ГМС», та Цой Г.О. – співзасновник холдингу ГМС, мають вплив на прийняття рішень при здійсненні господарської діяльності російськими компаніями, зокрема АТ «Група ГМС», яке впливає на низку російських та українських суб'єктів господарювання, оскільки АТ «Група ГМС» володіє 100 % АТ «Гідромашсервіс», яке володіє 50,001 % АТ «Казанькомпресормаш». При цьому, Лук'яненко В.В. як кінцевий бенефіціарний власник керуючої компанії АТ «Група ГМС» з непрямою часткою володіння – 34,61 %, має вплив на останню, яка володіє 100 % Naftech Pump, Республіка Кіпр (попередня назва Н.М.С. Capital Limited), яке у свою чергу володіє 90,61% українського АТ «Сумський завод «Насосенергомаш», бенефіціарним власником якого є Лук'яненко В.В.

При цьому, російська компанія АТ «Група ГМС» опосередковано через російське ТОВ «Компанія з управління майновим комплексом» та АТ «Гідромашсервіс» володіє 47,4687% акцій українського підприємства - АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування».

Водночас, російські компанії АТ «ГМС Лівгідромаш», АТ «Гідромашсервіс», АТ «Казанькомпресормаш», АТ «Лівенський завод погрузних насосів», які входять до активів групи компаній «ГМС», здійснювали поставку продукції стратегічним компаніям РФ, військовим частинам та підприємствам оборонного напрямку як до 24.02.2022 року, так і після цієї дати. При цьому, Лук'яненко В.М. шляхом здійснення контролю та вирішального впливу на діяльність підконтрольних компаній групи «ГМС», сприяв організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, шляхом постачання деталей та комплектуючих на користь військових частин та підприємств, залучених до виробничого циклу військової та спеціальної техніки.

Відтак, Лук'яненко В.В., Лук'яненко В.М., Цой Г.О., АТ «Група ГМС» через підконтрольні їм компанії сприяють збройній агресії РФ проти України шляхом фінансування діяльності держави-агресора, пов'язаної зі збройною агресією проти України, зокрема шляхом сплати податків, зборів до державного бюджету РФ, участі в організації (у тому числі плануванні, керівництві та координації, державному фінансуванні та матеріально-технічному забезпеченні) збройної агресії проти України та сприяння їй, зокрема шляхом: постачання/надання військової чи спеціальної техніки, інших засобів та забезпечення ремонту таких засобів і знарядь.

Таким чином, підставами для застосування санкцій до Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., Цоя Г.О., АТ «Група ГМС» у позовній заяві зазначено пп. «г» п. 1, п.п. «а», «б» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції».

3. Короткий зміст та мотиви оскаржуваних рішень суду першої інстанції.

Рішенням Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. частково задоволено позовну заяву Мін'юсту, застосовано до Лук'яненка В.В., Цоя Г.О. та АТ «Група ГМС» санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», та стягнуто в дохід держави активи, які належать Лук'яненку В.В. та АТ «Група ГМС», а також активи, щодо яких Лук'яненко В.В., Цой Г.О., АТ «Група ГМС» можуть прямо чи опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними. В іншій частині позову відмовлено.

Рішення суду мотивоване тим, що: 1) адміністративний позов подано до суду в межах строку звернення до суду; 2) Лук'яненко В.В. та Цой Г.О. є фізичними особами-нерезидентами, а АТ «Група ГМС» є

іноземною юридичною особою, відтак, до них можуть бути застосовані санкції, передбачені Законом України «Про санкції»; 3) позивач звернувся до суду з адміністративним позовом під час дії правового режиму воєнного стану; 4) рішеннями РНБО «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» від 12.05.2023 р., введеними в дію Указами Президента України № 277/2023 та № 279/2023 від 12.05.2023 р., стосовно Лук'яненка В.В., Лук'яненка В.М., АТ «Група ГМС» та Цоя Г.О. застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) у виді блокування активів, та наразі ці рішення є чинними; 5) Лук'яненко В.В., АТ «Група ГМС» та підконтрольні їм суб'єкти господарювання за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали сплатили до державного бюджету РФ податок на прибуток у гривневому еквіваленті у сумі, що перевищує визначену законом суму сплачених податків до державного бюджету держави-агресора. Така їх діяльність підпадає під визначення дій, передбачених п.п. «б» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону; 6) Лук'яненко В.В. та Цой Г.О. мають вплив на прийняття рішень при здійсненні господарської діяльності російськими компаніями, зокрема АТ «Група ГМС» впливає на низку російських суб'єктів господарювання, які здійснювали поставки продукції стратегічним підприємствам РФ, військовим частинам та підприємствам оборонного напрямку як до 24.02.2022 року, так і після цієї дати, зокрема, одне з основних російських підприємств групи компаній «ГМС» - АО «ГМС Ливгидромаш» - виступало контрагентом у постачанні продукції ряду підприємств воєнно-промислового комплексу РФ: ООО «Судостроительный комплекс «Звезда», АО «Завод «Електон», АО «Воткинський завод», ПАО «Амурський судостроительний завод», АО «136 ЦБПР», ФГУП «13 СРЗ ЧФ», АО «ПО «СЕВМАШ», АО «Дальневосточний завод «Звезда», АО «Судостроительний завод «Вымпел», АО «Адмиралтейські верфи», та іншим. Тобто, Лук'яненко В.В., Цой Г.О. та АТ «Група ГМС» сприяли завданню істотної шкоди національній безпеці України шляхом участі в організації підготовки збройної агресії проти України, в організації безпосередньої збройної агресії проти України, а також шляхом постачання військової та спеціальної техніки, комплектуючих, інших засобів, забезпечення їх ремонту, тощо, як до, так і після повномасштабного вторгнення РФ на територію України. Вказана діяльність підпадає під визначення дій, передбачених п.п. «г» п. 1, п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону.

З огляду на доведення підстав, передбачених абз. 4 ч. 1 ст. 5-1 Закону, судом стягнуто в дохід держави активи, які належать особисто Лук'яненку В.В. (квартира та рушниця), активи, якими володіє АТ «Група ГМС», кінцевим бенефіціарним власником якої є Лук'яненко В.В., а також корпоративні права, якими володіє Лук'яненко В.М., щодо яких Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження, зокрема: 90,9065 % АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш», 47,4687 % АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування», 100 % ТОВ «Стандартінвест-Південь», 100 % ТОВ «Терра Україна», 100 % ТОВ «Югсевморсервіс», 100 % ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, 100 % Дочірнє підприємство «Завод об'єднаних бурильних та ведучих труб», 100 % АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», 100 % ТОВ «СВС», 100 % ТОВ «Веселе», 100 % ТОВ «Техногаз-С», 83,9112 % АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», 78,32 % ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», 74,9 % ТОВ «Градовіт-XXI».

Також, суд дійшов висновку, що Лук'яненко В.В. може опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження 50 % частки ТОВ «Кусум Фарм», оскільки відчуження частки Лук'яненка В.В. у ТОВ «Кусум Фарм» на користь іншої особи - Гупти Раджива, відбулося для приховування свого активу від санкційної політики України. Відтак, суд вирішив стягнути 50 % частки у статутному капіталі ТОВ «Кусум Фарм», якою опосередковано через компанію Torberg Beteiligungen Ag володіє Гупта Раджив.

Щодо іншого відповідача - Лук'яненка В.М. та віднесення його до суб'єктів, визначених ч. 2 ст. 1 Закону України «Про санкції», суд зазначив, що хоча останній і має громадянство РФ, втім, постійно проживає та здійснює трудову діяльність на території України, не втратив правового зв'язку з Україною, тому у розумінні Закону України «Про громадянство» та Закону України «Про санкції» він не є нерезидентом, іноземцем та особою без громадянства.

Дослідивши матеріали справи у їх сукупності, суд першої інстанції дійшов висновку, що вони не підтверджують, що Лук'яненко В.М. здійснював терористичну діяльність чи фінансував або підтримував матеріально-технічними засобами країну-агресора. Натомість, він підтримує обороноздатність України, проживає в Сумській області, має чисельні подяки від військових України за їх підтримку після початку військової агресії РФ. За таких обставин, за висновком суду першої інстанції, Лук'яненко В.М. не є особою, до якої у розумінні ч. 2 ст. 1 Закону України «Про санкції» судом може бути застосовано санкцію у вигляді стягнення активів в дохід держави. Водночас, суд наголосив, що такий висновок стосується винятково питання можливості застосування санкції, передбаченої п. п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України, з урахуванням наявних у цій справі доказів, тому ним

не надається оцінка законності рішень РНБО про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), введених в дію відповідним Указом Президента України від 12.05.2023 р.

Щодо активів, якими володіє Грек В.В., Закрите акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України», Грек А.С. та Грек В.С., суд дійшов висновку, що оскільки до Лук'яненка В.М. не може бути застосовано санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», то відповідно і не може бути розглянуто питання, що останній може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження будь-яким майном родини Греків.

Також, суд не погодився з доводами позивача щодо можливості Лук'яненка В.В. вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження активами, якими володіють Грек В.В., Грек А.С. та Грек В.С., оскільки не встановив жодного обґрунтованого аргументу на підтвердження наявності впливу на їх активи з боку Лук'яненка В.В., тому вирішив, що вони не підлягають стягненню у дохід держави.

Крім того, ухвалою Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р. суд відмовив у задоволенні заяви, поданої в інтересах відповідача Лук'яненка В.М., про ухвалення додаткового судового рішення у цій справі.

Зокрема, у заяві представників зазначалось, що задовольняючи частково позовні вимоги Мін'юсту і застосовуючи санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. Закону України «Про санкції», лише до Лук'яненка В.В., АТ «Група ГМС» та Цоя Г.О., суд першої інстанції у резолютивній частині свого рішення не зазначив про відмову у задоволенні позовної вимоги до Лук'яненка В.М. Відтак, на їх переконання, ним не ухвалено жодного рішення щодо частини вимог позовної заяви Мін'юсту, з приводу якої досліджувалися докази, зокрема щодо Лук'яненка В.М.

За результатами розгляду цієї заяви суд першої інстанції дійшов висновку про відмову у її задоволенні та, відповідно, відмовив у постановленні додаткового рішення в цій частині, зазначивши, що резолютивну частину рішення від 29.10.2024 р. необхідно оцінювати разом з мотивувальною частиною, у якій судом надано правову оцінку фактичним обставинам справи, зокрема відсутності підстав застосування санкції до Лук'яненка В.М. Наведення у резолютивній частині рішення переліку осіб, до яких застосовуються санкції, передбачені п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», та переліку майна, яке підлягає стягненню, виключає застосування санкції до Лук'яненка В.М. та стягнення у дохід держави інших активів, не зазначених у резолютивній частині рішення. Відтак, на переконання суду, не зазначення у резолютивній частині рішення про відмову у задоволенні позову в іншій частині вимог Мін'юсту не породжує невирішеності питання та не ускладнює його виконання.

4. Короткий зміст вимог та узагальнені доводи апеляційних скарг.

4.1. В апеляційній скарзі представник Мін'юсту просить скасувати оскаржуване рішення суду в частині відмови у задоволенні позовних вимог та ухвалити нове рішення в цій частині, зокрема, застосувати до Лук'яненка В.М. санкцію, передбачену п. 1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції» та стягнути в дохід держави, зокрема: 1) активи, якими володіє Лук'яненко В.М. та щодо яких Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження; 2) активи, якими володіє Грек В.В. та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження; 3) активи, якими володіє Закрите акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України» та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження; 4) активи, якими володіє Грек А.С. та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження; 5) активи, якими володіє Грек В.С. та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження.

В обґрунтування апеляційної скарги посиляється на те, що суд першої інстанції неповно з'ясував обставини справи, внаслідок чого безпідставно відмовив у задоволенні позовних вимог у вказаній частині. Стверджує, що Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. спільно здійснюють управління як російськими товариствами, так і українськими, а також спільно залучили родину Греків до збереження своїх активів та відчутили їх в обхід санкційних обмежень, чим завдали істотної шкоди національній безпеці України. Компанії, які належать до АТ «Групи ГМС» та які контролюють відповідачі, здійснюють фінансування та матеріально-технічне забезпечення РФ. Зокрема, Лук'яненко В.В. здійснює вирішальний вплив на діяльність компаній групи «ГМС», тобто опосередковано фінансує збройну агресію проти України, оскільки підприємства цієї групи є контрагентами російських підприємств воєнно-промислового комплексу РФ. При цьому, Лук'яненко В.В. спільно з Лук'яненом В.М., починаючи з 2019 року і до 15.07.2024 року вчиняли дії,

спрямовані на збереження контролю над активами в Україні в обхід санкцій, із залученням сім'ї Греків. Такі дії, на думку Міністерства юстиції України, належать до фінансування тероризму, оскільки забезпечують можливість використання активів особою, яка матеріально-технічно сприяє збройній агресії РФ. Відтак, Лук'яненко В.М. вчиняються дії, які належать до терористичної діяльності. Суд не в повній мірі оцінив ступінь залученості Лук'яненка В.М. як до створення російської групи компаній, так і в частині можливості його впливу на управління активами. Задовольняючи позовні вимоги в частині стягнення на користь держави України корпоративних прав Лук'яненка В.М., суд першої інстанції врахував можливість Лук'яненка В.В. впливати на їх долю, однак відвів Лук'яненку В.М. номінальну роль у корпоративній структурі групи компаній в Україні та через це безпідставно відмовив у стягненні в дохід держави активів, якими володіють Грек В.В, Грек А.С. та Грек В.С., не надавши жодної оцінки відповідним доказам Мін'юсту.

Окремо в апеляційній скарзі наголошується на обставинах, які не в повній мірі проаналізовані судом, зокрема: 1) набуття основних активів відповідачів здійснювалося саме Лук'яненко В.М., оскільки він має досвід у вказаній сфері в силу обіймання керівних посад в державних органах влади, 2) за період 2000-2005 р.р. сума нарахованого доходу Лук'яненка В.В. не дозволяла йому придбати суттєві частки в насособудівних підприємствах на території РФ, а тому такі активи придбавалися Лук'яненко В.М. на ім'я свого сина, який проживає у РФ, 3) вступ родини Лук'яненків у групу ГМС відбувся одночасно з продажем Лук'яненко В.М. часток українських підприємств на користь російської групи, що оцінюється як внесок у російський бізнес, 4) Лук'яненки через АТ «Група ГМС» почали конкурувати з ПАТ «Сумське машинобудівне НВО ім. Фрунзе» на ринку компресорів та вступати у ділові відносини, які негативно вплинули на діяльність спільного українського підприємства, а у подальшому Лук'яненко В.М. передав АТ «Група ГМС» конфіденційну інформацію щодо механізмів ПАТ «Сумське машинобудівне НВО ім. Фрунзе». Отже, Лук'яненки діяли спільно як в Україні, так і в РФ, при цьому їх діяльність в РФ завдала шкоди господарській діяльності ПАТ «Сумське машинобудівне НВО ім. Фрунзе», 5) з 2018 року до лютого 2022 року Лук'яненко В.М. виїжджав до РФ 15 разів для узгодження питань управління компаніями української та російської гілок групи компаній «ГМС», 6) більшість фінансових операцій у м. Москва (зокрема, зняття грошей в банкоматах) здійснювалися Лук'яненко В.М. саме біля офісу групи компаній «ГМС», 7) наведене свідчить про спільний характер володіння та розпорядження Лук'яненками активами в Україні та РФ, а також залучення до управління активами членів сім'ї Греків у якості номінальних власників, 8) коли бенефіціарним власником АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання-Інжиніринг» був Лук'яненко В.В., а директором - Лук'яненко В.М., з метою збереження майна підприємства та убезпечення його від стягнення у межах виконавчих проваджень (по стягненню заборгованості по заробітній платі) його господарську діяльність перенесено на спеціально створену для цього юридичну особу - ТОВ «ГК «Ювілейний», номінальним власником якого стала Грек В.В., з якою Лук'яненко В.М. перебуває у фактичних шлюбних відносинах, та яка в інтересах Лук'яненків здійснює управління підприємством, 9) оскільки корпоративні права АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання - Інжиніринг» могли бути стягнуті, Лук'яненки дозволили відчуження незначних часток підприємств з блокуючим правом голосу на користь Грека А.С., змінивши при цьому статутні документи цих підприємств так, щоб продовжити здійснювати вплив через частку останнього.

Крім того, у матеріалах справи міститься договір поруки від 18.05.2021 р., укладений між ТОВ «ГК «Ювілейний», АТ «Сумське НВО» та Грек В.В. у простій письмовій формі, який стосується забезпечення виконання зобов'язань за договором купівлі-продажу нерухомого майна від 26.12.2019 р. (відчуження приміщення готелю від АТ «Сумське НВО» на користь Грек В.В.). Зазначений договір поруки укладено після закінчення строку виконання основного зобов'язання та після повідомлення про підозру у вчиненні злочинів, пов'язаних з незаконним відчуженням належного товариству майна (приміщення готелю), - зокрема, Грек В.В. та Лук'яненку В.М. При цьому Мін'юст наголошує, що оплата вартості придбаного нерухомого майна була здійснена у день укладення договору лише в сумі 52 тис. грн., тоді як решта суми - 19 472 089 грн. - сплачена лише через майже два роки (після вищезазначеного повідомлення про підозру, а отже, з метою ухилення від кримінальної відповідальності) та за рахунок коштів не Грек В.В., яка його придбала, а ТОВ «ГК «Ювілейний», створеного нею за рахунок внесення до статутного капіталу цього підприємства зазначеного приміщення готелю. При цьому кошти були сплачені ТОВ «ГК «Ювілейний» на користь підприємства, підконтрольного Лук'яненку В.М. - АТ «Сумське НВО», а відтак, вони залишилися у спільній власності сім'ї Грек В.В. та Лук'яненка В.М. Зазначене свідчить про можливість останнього вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження, щодо корпоративних прав ТОВ «ГК «Ювілейний».

Щодо активів, якими володіє Грек А.С., Мін'юст стверджує, що відносно них Лук'яненки

можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження, оскільки Грек А.С. був топ-менеджером, який протягом усієї своєї трудової діяльності працював лише на підприємствах, підконтрольних родині Лук'яненків. Материнською компанією товариств, якими володіє Грек А.С. (окрім ТОВ «Суміспортінвест»), є АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», корпоративні права якого оскаржуваним рішенням стягнуто в дохід держави. Водночас, договори купівлі-продажу Греком А.С. часток у товариствах укладено, коли їх кінцевим бенефіціарним власником був саме Лук'яненко В.В.

Суд першої інстанції, констатувавши відносини контролю між відповідачами та стягнувши у дохід держави корпоративні права Лук'яненка В.М., не стягнув його рухоме та нерухоме майно, однак при цьому не мотивував причини розмежування таких активів. Крім того, за кілька днів до винесення оскаржуваного рішення Лук'яненко В.М. уклав договір про відчуження частки акцій Repenio Holding Limited на користь компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.», що в чергове свідчить про вчинення останнім дій для збереження контролю над власними активами (т. 36 а.с. 89-142).

4.2. В апеляційній скарзі адвокат Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. просить скасувати рішення суду в частині задоволення позовних вимог Мін'юсту про стягнення в дохід держави активів, якими володіє Лук'яненко В.М. та щодо яких Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження, та ухвалити у цій частині нове рішення про відмову у задоволенні позовних вимог.

В обґрунтування апеляційної скарги посилається на те, що у зв'язку з неправильним застосуванням норм матеріального та процесуального права та невідповідністю висновків, викладених у рішенні, обставинам справи, суд незаконно стягнув у дохід держави активи, якими володіє Лук'яненко В.М. та щодо яких Лук'яненко В.В. начебто може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження. Стверджує, що прямим власником корпоративних прав ДП «Завод обважнених бурильних та ведучих труб» та ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» є Alveron Holding Limited, ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Югсевморсервіс», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання - Інжиніринг», ТОВ «Веселе», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» - є Repenio Holding Limited, а ТОВ «ГЕРРА Україна», ТОВ Фірма «Олтрі» АТД, ТОВ «СВС.», ТОВ «Градовіт-XXI» - Canemont Limited. При цьому, права у компаніях Alveron Holding Limited, Repenio Holding Limited, Canemont Limited належать трасту SNPO Trust Settlement, бенефіціаром якого є Лук'яненко В.М. Відтак, управління належними Лук'яненку В.М. активами здійснюється останнім через траст SNPO Trust Settlement у власних інтересах. Отже, висновок суду про те, що Лук'яненко В.В. може опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження щодо корпоративних прав, належних Лук'яненку В.М., є хибним. При цьому, суд не вказав документ, який би фіксував повноваження Лук'яненка В.В. вчиняти вказані дії щодо підприємств, у яких кінцевим бенефіціарним власником є Лук'яненко В.М.

Також, не погоджується з висновком суду про те, що вищевказані активи відчужені Лук'яненком В.В. на користь Лук'яненка В.М. у більшості випадків без належного підтвердження реальності оплати. Зокрема, корпоративні права в українських підприємствах отримані Лук'яненком В.В. через акції кіпрських компаній, а в подальшому передані ним у власність трасту SNPO Trust Settlement, бенефіціаром якого є Лук'яненко В.М. При цьому, правочини щодо відчуження корпоративних прав вчинялися між Repenio Holding Limited і Canemont Limited, які входили до групи компаній Лук'яненка В.В., та після були передані Лук'яненку В.М. Така передача часток у статутному капіталі юридичних осіб відбулася в межах однієї корпоративної структури, відтак, мова йде про реструктуризацію бізнесу, яка не спрямована на отримання фінансової вигоди, а мала на меті оптимізацію корпоративних відносин між компаніями, що пов'язані між собою одним бенефіціарним власником. За таких обставин, вчинення таких правочинів за 1 долар США не свідчить про їх удаваність. Що стосується пов'язаності компаній, між якими вчинялися такі правочини, то вона не заперечується і відображена у структурі власності підприємств, кінцевим бенефіціарним власником яких є Лук'яненко В.М. Втім, така пов'язаність юридичних осіб не свідчить про незаконність вчинених між ними правочинів щодо упорядкування корпоративної структури. Крім того, аудит незалежної аудиторської компанії «Elusas Services Limited» фінансової звітності компанії Repenio Holding Limited за 2020-2021 р.р., на який посилається Мін'юст, не містить застережень щодо удаваності вказаних угод або їх необґрунтованості.

Звертає увагу на те, що Лук'яненко В.М. став кінцевим бенефіціарним власником українських підприємств у 2021 році, тобто до здійснення РФ повномасштабного вторгнення та до прийняття Закону України «Про санкції», а також до видання Указу Президента України про застосування санкцій до Лук'яненків. Відтак, Лук'яненко В.М. та підприємства, у яких він наразі є кінцевим бенефіціарним власником, не вчиняли дій, які є підставами для застосування до нього санкцій. Вчинення таких дій

також не встановлено під час судового розгляду.

Також, заперечує проти висновку суду про те, що в окремих підприємствах після зміни бенефіціара залишилися незмінними керівники, оскільки внаслідок зміни власника підприємств на Лук'яненка В.М., саме до нього перейшов вирішальний вплив над їх діяльністю. Такий вирішальний вплив здійснюється Лук'яненком В.М. незалежно від працівників підприємств, оскільки вони перебувають під службовим контролем Лук'яненка В.М. Висновки суду ґрунтуються лише на факті родинних стосунків між Лук'яненками як батька і сина. Натомість, судом не наведено доказів наявності у Лук'яненка В.В. права розпорядження підприємствами, що належать Лук'яненку В.М.

Окремо наголошує, що судом порушено норми процесуального права, зокрема прийнято до розгляду позовну заяву Мін'юсту до чотирьох відповідачів, у якій не визначено змісту позовних вимог щодо кожного з них окремо. Задовольняючи позовні вимоги до Лук'яненка В.В. та стягуючи в дохід держави активи, якими володіє Лук'яненко В.М., через встановлення факту того, що Лук'яненко В.В. може вчиняти щодо таких активів дії, тотожні за змістом праву розпорядження, суд самостійно обрав обсяг вимог до кожного з відповідачів, що є порушенням норм процесуального права (т. 36 а.с. 143-175).

4.3. В апеляційній скарзі адвокат Галич І.А. в інтересах третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - ТОВ «Кусум Фарм» просить скасувати рішення суду в частині стягнення в дохід держави активу, яким володіє Гупта Раджив, а саме 50 % частки у статутному капіталі ТОВ «Кусум Фарм», яка в грошовому еквіваленті становить 2 310 000 грн., та ухвалити нове рішення, яким відмовити у задоволенні позовних вимог в цій частині.

В обґрунтування апеляційної скарги зазначає, що суд першої інстанції порушив норми процесуального права та у неповній мірі з'ясував обставини, які мають значення для справи. Зокрема, суд дійшов висновку, що довірливі відносини між Радживом Гуптою та Лук'яненком В.В., які мали місце на час заснування ТОВ «Кусум Фарм» у 2005 р., підтверджують вплив Лук'яненка В.В. на Раджива Гупту та вказують на його можливість вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження цим підприємством. Натомість, суд не з'ясував обставини управління господарською діяльністю ТОВ «Кусум Фарм», зокрема, щодо відсутності участі Лук'яненка В.В. у керівництві товариством. Обґрунтовуючи можливість вчинення Лук'яненком В.В. дій, тотожних за змістом здійсненню права розпорядження щодо ТОВ «Кусум Фарм», суд послався на статті в інтернеті за 2010-2011 р.р. про наявність довірливих відносин між Лук'яненком В.В. і Гуптою Радживом під час студентських років, а також на факт відчуження у 2006 році ПАТ «Сумське НВО ім. М.В. Фрунзе» на користь ТОВ «Кусум Фарм». Втім, це не підтверджує наявність опосередкованого контролю Лук'яненка В.В. над активом після його відчуження у 2022 році. Раджив Гупта у суді підтвердив, що їх ділові відносини з Лук'яненком В.В. мали місце у 2005 році, після чого вони створили ТОВ «Кусум Фарм». Лук'яненко В.В. розглядав цей бізнес виключно як інвестицію, а у питанні діяльності ТОВ «Кусум Фарм» покладалася на Раджива Гупту. Втім, суд дійшов висновку, що після зміни кінцевого бенефіціарного власника корпоративна структура ТОВ «Кусум Фарм» залишилась такою, як і до продажу, оскільки до її структури входять дві компанії Torberg Beteiligungen та Urasa Holding, які пов'язані між собою та розташовані за однією адресою в Швейцарії. Натомість, суд проігнорував, що реєстрація декількох компаній в одній офісній будівлі є поширеною практикою діяльності юридичних компаній різних країн і не може свідчити про вплив, а тим більше вирішальний, колишнього власника акцій компанії Torberg Beteiligungen Лук'яненка В.В. на нового власника - Раджива Гупту, чи на діяльність ТОВ «Кусум Фарм». Крім того, суд не взяв до уваги, що санкції застосовано до Лук'яненка В.В. 12.05.2023 року, тобто після відчуження ним ТОВ «Кусум Фарм». Більше того, у матеріалах справи відсутні докази, що Раджив Гупта отримав грошову винагороду від нібито формального продажу акцій компанії Torberg Beteiligungen, що могло би вказувати на здійснення на нього впливу з боку Лук'яненка В.В. з метою подальшого управління підприємством. Суд зазначив, що відчуження ТОВ «Кусум Фарм» відбулось з метою його приховання Лук'яненком В.В. від санкційної політики України, тому така угода носить фіктивний характер. Втім, суд не врахував, що акції компанії Torberg Beteiligungen перейшли до Urasa Holding на підставі договору від 22.02.2022 р., та відхилив докази щодо реальності операції продажу компанії Torberg Beteiligungen, оскільки компанія Urasa Holding є єдиним одноосібним акціонером компанії Torberg Beteiligungen з 2022 року, а єдиним, хто може розпоряджатись ТОВ «Кусум Фарм», є Раджив Гупта як одноосібний власник компанії Urasa Holding. Крім того, навіть ухилення від запроваджених спеціальних економічних заходів, на що посилається позивач, ґрунтуючись на своїх припущеннях, не є підставою для застосування санкції, оскільки при стягненні активів ключовою підставою є можливість вчиняти по відношенню до них дії, тотожні праву розпорядження.

Крім того, в оскаржуваному рішенні суд дійшов висновку про недоведеність факту отримання Лук'яненком В.В. коштів внаслідок відчуження ТОВ «Кусум Фарм», оскільки немає доказів про рух

коштів в бухгалтерському балансі ТОВ «Профітпром», наданому Мін'юстом з веб-сайту федеральної податкової служби РФ. При цьому, вказаний документ складений іноземною (російською) мовою, без перекладу на державну мову, тому у будь-якому випадку є неналежним доказом, який не може враховуватись при ухваленні рішення. Отже, суд першої інстанції дійшов висновку про відсутність оплати за відчуження ТОВ «Кусум Фарм» на підставі неналежного доказу, що є порушенням ст. 15 КАС України (т. 36 а.с. 179-189).

4.4. В апеляційній скарзі адвокат Скірда В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (Washington Charitable Foundation Inc.) просить скасувати рішення суду в частині стягнення в дохід держави активів, якими володіє компанія Repenio Holding Limited пропорційно частці компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» у розмірі 717 часток компанії Repenio Holding Limited.

В обґрунтування апеляційної скарги зазначає, що оскаржуване рішення підлягає скасуванню через невідповідність висновків суду обставинам провадження, неповне з'ясування обставин, які мають значення для справи, а також допущені порушення норм процесуального права. Наголошує, що звертався до суду першої інстанції з клопотанням про залучення компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» до участі у справі в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог, оскільки 15.07.2024 року Лук'яненко В.М. подарував 717 часток компанії Repenio Holding Limited компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» за договором благодійної пожертви. Цього ж дня компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» видано сертифікат про її право власності на 717 часток компанії Repenio Holding Limited, номінальна вартість кожної з яких 1 євро. Отже, позовна заява про стягнення з Лук'яненка В.М. активів у дохід держави, якими він володіє опосередковано через Repenio Holding Limited, впливає на майнові права та законні інтереси компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» Втім, суд відмовив у задоволенні вказаного клопотання, не залучив компанію до участі у справі та у подальшому стягнув в дохід держави активи, якими вона наразі володіє. Натомість, до компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» не застосовано жодних санкцій та відносно неї не розглядалось питання про пов'язаність та можливість застосування заходу у вигляді стягнення активів в дохід держави. Крім того, суд не встановив пов'язаності або участі в управлінні корпоративними правами компанією Repenio Holding Limited, проте у резолютивній частині рішення вказав, що стягнення звертається на корпоративні права компанії, управління якими здійснюється через Repenio Holding Limited, хоча у мотивувальній частині рішення це не відображено. Суд не встановив, яким чином підсанкційна особа здійснює правомочність власника майнових активів через Repenio Holding Limited і чи наявні власники інших часток в корпоративних права останньої, права яких зачіпає таке рішення суду. Суд мав встановити частку, якою володіє підсанкційна особа у Repenio Holding Limited, і виключно в цій частині вирішувати питання про її стягнення в дохід держави. Натомість, суд проігнорував повідомлену інформацію про те, що 717 часток компанії Repenio Holding Limited подаровані Лук'яненком В.М. на користь компанії «Washington Charitable Foundation Inc.», та як наслідок, незаконно стягнув активи, які належать останній (т. 37 а.с. 149-161).

4.5. Окрім того, як вже зазначалось вище, адвокатами Гнатенко Н.А. та Гнатюком М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. подано апеляційну на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р., в якій ставиться питання про скасування останньої та повернення адміністративної справи до суду першої інстанції для вирішення питання про ухвалення додаткового рішення, оскільки в оскаржуваному рішенні від 29.10.2024 р. не зазначено про результати вирішення всіх позовних вимог Мін'юсту. В апеляційній скарзі зазначається, що підставою для скасування ухвали від 25.11.2024 р. є порушення норм процесуального права, які призвели до неправильного вирішення питання. Зокрема, задовольняючи частково позовні вимоги і застосовуючи санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», лише до Лук'яненка В.В., АТ «Група ГМС» та Цоя Г.О., суд у своєму рішенні не вказав про відмову у задоволенні позовних вимог Мін'юсту до Лук'яненка В.М. Таким чином, ним не ухвалено рішення щодо іншої частини позовних вимог Мін'юсту, з приводу якої досліджувалися докази. Відмовляючи в ухваленні додаткового рішення, суд зазначив, що резолютивну частину рішення необхідно оцінювати разом з мотивувальною частиною, у якій надано правову оцінку фактичним обставинам справи та зазначено про відсутність підстав для застосування санкції до Лук'яненка В.М. Такі висновки суду суперечать нормам процесуального права, якими чітко визначено вимоги до змісту судового рішення. Натомість, суд першої інстанції не дотримався цих вимог, а у подальшому допустив порушення ст. 252 КАС України щодо ухвалення додаткового рішення.

5. Короткий зміст відзивів учасників провадження.

5.1. В обґрунтування відзиву на апеляційну скаргу Мін'юсту адвокатами Гнатенко Н.А. та

Гнатюком М.М. в інтересах відповідача Лук'яненко В.М. зазначено наступне: 1) твердження Мін'юсту про те, що Лук'яненко В.М. здійснює терористичну діяльність, є безпідставними з огляду на відсутність вироку відносно нього, а також наявність у матеріалах справи доказів, які свідчать про вагомий внесок Лук'яненка В.М. у підвищення боєздатності України; 2) посилення Мін'юсту на рішення ВАКС за результатом розгляду позову Мін'юсту до Богуслаєва В.О. є безпідставним, оскільки воно не є релевантним до обставин даної справи; 3) Лук'яненко В.М. та підприємства, у яких він є кінцевим бенефіціарним власником, не сплачували податків до бюджету РФ, тому відсутня одна з наведених Мін'юстом підстав для застосування до нього санкцій; 4) доводи Мін'юсту про те, що набуття основних активів відповідачів здійснювалось саме Лук'яненком В.М., є надуманими, оскільки у матеріалах справи немає доказів на їх підтвердження; 6) аргументи Мін'юсту про придбання Лук'яненком В.М. активів на території РФ на ім'я свого сина Лук'яненка В.В. також нічим не підтверджуються (т. 37 а.с. 84-118).

5.2. В обґрунтування відзиву на апеляційну скаргу компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» («Washington Charitable Foundation Inc.») Мін'юстом зазначено наступне: 1) 15.07.2024 року після застосування до Лук'яненка В.М. санкцій, останній подарував вказаній компанії 717 з 11 000 акцій холдингової компанії Repenio Holding Limited, яка входить до структури власності ключових компаній сім'ї Лук'яненків на території України. Такі дії вчинені з метою включення до структури володіння неідсанкційної особи та отримання додаткових аргументів для оскарження судового рішення про стягнення активів; 2) вказаний правочин не підлягає врахуванню при розгляді справи з огляду на його укладання в обхід санкцій, що свідчить про його нікчемність; 3) компанія «Washington Charitable Foundation Inc.» не пояснює, чи було їй відомо про дану справу станом на дату укладення договору (т. 39 а.с. 64-69).

5.3. В обґрунтування відзиву на апеляційну скаргу компанії ТОВ «Кусум Фарм» Мін'юстом зазначено наступне: 1) відчуження Лук'яненком В.В. своєї частки у ТОВ «Кусум Фарм» на користь бізнес-партнера Гупти Раджива носить фіктивний характер, оскільки спрямоване на збереження Лук'яненком В.В. активу і недопущення негативних наслідків для компанії з огляду на наявність у структурі володіння російських елементів; 2) Лук'яненко В.В. та ТОВ «Профітпром» не отримали коштів за продаж ТОВ «Кусум Фарм»; 3) судом вірно встановлено обставини, які свідчать про відсутність змін в управлінні активом після відчуження; 4) суд пропонував представникам ТОВ «Кусум Фарм» надати підтверджуючі документи про розмір та оплату, здійснену на користь продавця – компанії Toberg Beteiligungen, проте такі документи не надано; 5) 06.06.2022 року Гупта Раджив спільно з братом Гупта Санджив створили нову юридичну особу - ТОВ «Кусум Україна» із розподілом часток засновників 50 % на 50 %, після чого між ТОВ «Кусум Фарм» та ТОВ «Кусум Україна» укладено договір купівлі-продажу нерухомого майна ТОВ «Кусум Фарм», що свідчить про вчинення дій для перереєстрації активів ТОВ «Кусум Фарм», де присутній російський слід; 6) доводи апелянта щодо ігнорування судом пояснень Гупти Раджива не відповідають дійсності, оскільки суд надав їм належну оцінку (т. 39 а.с. 70-78).

5.4. В обґрунтування відзиву на апеляційну скаргу адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. Мін'юстом зазначено наступне: 1) до 2020 року громадянин РФ Лук'яненко В.В. був кінцевим бенефіціарним власником низки українських підприємств, а у 2020 році з метою збереження активів та недопущення їх блокування в межах санкційних процедур чи конфіскації в межах кримінальних проваджень, власником 18-ти українських підприємств став Лук'яненко В.М. У ході судового розгляду відповідачами та третіми особами не надано розумних пояснень тому, що громадянин РФ Лук'яненко В.В. передав належні йому корпоративні права на території України на користь свого батька похилого віку; 2) матеріали справи не містять доказів, які підтверджують реальність правочинів про відчуження таких активів, а тому суд обґрунтовано дійшов висновку, що Лук'яненко В.В., відчужуючи належні йому корпоративні права на користь батька, у такий спосіб захищав свої майнові інтереси на території України через запровадження санкцій проти російських компаній; 3) матеріали справи свідчать про узгоджений характер управління та розпорядження Лук'яненками активами в Україні та РФ, а також залучення ними до управління активами членів сім'ї Грек у якості номінальних власників; 4) після зміни кінцевого бенефіціарного власника з Лук'яненка В.В. на Лук'яненка В.М. менеджмент підприємств залишився незмінним; 5) українські компанії, кінцевим бенефіціарним власником яких наразі є Лук'яненко В.М., є невід'ємними елементами у ланцюгу господарської діяльності компаній групи «ГМС», які створюють загрозу національній безпеці України через матеріально-технічне забезпечення збройної агресії РФ проти України; 6) спільні дії Лук'яненків із залученням родини Греків щодо збереження активів завдають істотну шкоду національній безпеці України, що є окремою підставою для застосування санкції та стягнення активів у дохід держави; 7) доводи представника відповідача про самостійне обрання судом предмета позову та обсягу вимог до кожного з відповідачів є необґрунтованими,

оскільки у прохальній частині позовної заяви зазначено, хто є власником активу та хто з відповідачів може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження щодо активу (т. 39 а.с. 79-83).

6. *Узагальнений виклад позицій учасників апеляційного провадження, а також взяті судом заходи щодо їх повідомлення про час та місце розгляду справи.*

У судовому засіданні представники Мін'юсту Тулін Р.А. та Серовська Я.М. підтримали апеляційну скаргу Мін'юсту на рішення суду від 29.10.2024 р. та просили її задовольнити у повному обсязі, водночас заперечили проти задоволення апеляційних скарг, поданих в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. та третіх осіб без самостійних вимог щодо предмету спору - ТОВ «Кусум Фарм» та компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» («Washington Charitable Foundation Inc.»).

Також, заперечили проти апеляційної скарги, поданої в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу суду від 25.11.2024 р. про відмову у задоволенні заяви про ухвалення додаткового судового рішення.

Додатково до обґрунтувань, наведених в апеляційній скаргі та відзивах на апеляційні скарги інших учасників, зазначили, що суд першої інстанції неналежно оцінив значення Лук'яненка В.М. у цій санкційній справі та його можливу причетність до вчинення дій та впливу на російські активи родини Лук'яненків, внаслідок чого не знайшов підстав для застосування до нього санкції. Натомість, матеріали справи підтверджують використання активів родини Лук'яненків для виробництва військової техніки РФ. Зокрема, ключовими ознаками, які відображають пов'язаність бізнесу та вплив Лук'яненка В.М. на діяльність сина – Лук'яненка В.В. на території РФ є: 1) єдність структурної організації українських та російських компаній, оскільки останніми впроваджено корпоративну сімейну модель, у якій батьки, діти та родичі займають основні адміністративні посади, 2) узгодженість дій з управління та переходу власності на частки основних компаній, оскільки активи жонглюються між батьком та сином, 3) економічна пов'язаність усіх компаній, належних батьку та синові, 4) ступені довіри до людей, яких залучали до управління, 5) регулярне відвідування Лук'яненком В.М. території РФ. Вважають, що апеляційний суд має дослідити та оцінити не формальну структуру власності підприємств, а фактичну поведінку їх учасників. При цьому, Лук'яненко В.М. забезпечує координаційну діяльність, юридичну підтримку та є одержувачем економічної вигоди від діяльності усіх компаній. Відтак, є достатні підстави для застосування до нього санкцій.

Представники відповідача Лук'яненка В.М. – адвокати Гнатенко Н.А. та Гнатюк М.М. підтримали свої апеляційні скарги та просили їх задовольнити. Проти задоволення апеляційної скарги Мін'юсту заперечили. Додатково зазначили, що суд першої інстанції не вирішив частину позовних вимог Мін'юсту, тим самим не дотримався вимог ст. 246 КАС України щодо змісту судового рішення. Наголосили, що Мін'юст не надав доказів, які б свідчили про втрату Лук'яненком В.М. правового зв'язку з Україною, проживання на території РФ чи володіння корпоративними правами в РФ. Відтак, суд дійшов вірного висновку, що Лук'яненко В.М. не є суб'єктом, який здійснює терористичну діяльність – зокрема, фінансує тероризм. Лук'яненко В.М. та підприємства, у яких він є кінцевим бенефіціарним власником, не співпрацюють з РФ та не сплачують податки до її бюджету. Щодо намагання Мін'юсту надати негативну характеристику Лук'яненку В.М., то всі кримінальні провадження стосовно останнього на даний час закриті. Більше того, останньому не інкримінувалось здійснення терористичної діяльності. Навпаки, діяльність Лук'яненка В.М. після 2022 року спрямована саме на оснащення та матеріальне забезпечення сил безпеки та оборони України, а не на співпрацю з державою-агресором, що підтверджено численними подяками, наявними в матеріалах справи. Вважають, що витягів з реєстру нерухомого майна та корпоративних прав, які містяться у справі, достатньо для того, щоб довести, що саме Лук'яненко В.М. є кінцевим бенефіціарним власником активів, про які зазначає Мін'юст у позові. Щодо поїздок Лук'яненка В.М. до РФ до 2022 року, це пояснюється проживанням у м. Москві його сина та онуків, тоді як після повномасштабного вторгнення таких поїздок не було.

Представник третьої особи без самостійних вимог щодо предмета спору - ТОВ «Кусум Фарм» - адвокат Галич І.А. підтримала свою апеляційну скаргу та просила її задовольнити. Наголосила, що у матеріалах справи відсутні докази реального контролю Лук'яненка В.В. над ТОВ «Кусум Фарм», натомість, є докази на підтвердження управління цим активом виключно Гуптою Радживом. При цьому, Лук'яненко В.В. не вчиняє жодних дій, тотожних за змістом праву розпорядженню цим активом, що виключає можливість його стягнення в дохід держави. Структура корпоративного управління ТОВ «Кусум Фарм» є відмінною від корпоративної структури інших компаній, щодо яких вирішується спір у цій справі. В оскаржуваному рішенні зазначено, що відчуження частки Лук'яненка В.В. у ТОВ «Кусум Фарм» на користь іншої підконтрольної особи - Гупти Раджива відбулося для приховання активу від санкційної політики України. Втім, такий висновок суду є

безпідставним, оскільки станом на дату укладення угоди жодна з її сторін не перебувала під санкціями. Суд безпідставно відхилив пояснення Гупти Раджива щодо обставин укладення угоди з відчуження ТОВ «Кусум Фарм». Окремо наголосила, що за 2022-2024 р.р. ТОВ «Кусум Фарм» сплатив державі Україна більше 440 млн. грн. податків. Крім того, підприємство надає допомогу та підтримує ЗСУ, а заслуги Гупта Раджива відзначені на найвищому рівні. Відтак, жодних правових підстав для стягнення у дохід держави 50 % статутного капіталу ТОВ «Кусум Фарм», якими володіє Гупта Раджив, наразі немає.

Представник третьої особи без самостійних вимог щодо предмета спору - компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» («Washington Charitable Foundation Inc.») – адвокат Скірда В.Є. підтримав свою апеляційну скаргу та просив її задовольнити. Проти задоволення апеляційних скарг адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М., представника Галич І.А. в інтересах ТОВ «Кусум Фарм» на рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. та апеляційної скарги, поданої в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу від 25.11.2024 р. про відмову у задоволенні заяви про ухвалення додаткового судового рішення не заперечував. Натомість, просив залишити без задоволення апеляційну скаргу Мін'юсту. Додатково зазначив, що компанія «Washington Charitable Foundation Inc.» має багато благодійних проєктів. 15.07.2024 року Лук'яненко В.М. подарував 717 часток компанії Repenio Holding Limited компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» за договором благодійної пожертви. Вказаний правочин є чинним та за принципами міжнародного приватного права та законодавства Республіки Кіпр не порушує публічний порядок. Відтак, рішення суду в частині стягнення в дохід держави активів у розмірі 717 часток Repenio Holding Limited, якими наразі володіє компанія «Washington Charitable Foundation Inc.», підлягає скасуванню.

Представник компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» Ярали Альпер (через перекладача) повідомив суду, що познайомився з Лук'яненком В.В. через спільного знайомого, який йому запропонував взяти участь у спільному проєкті. У 2024 році відбулась офіційна передача акцій компанії Repenio Holding Limited на користь компанії «Washington Charitable Foundation Inc.». На той момент його компанія мала мінімум інформації щодо звинувачень на адресу Лук'яненків. У жовтні 2024 році вони запросили у юристів компанії Repenio Holding Limited роз'яснення щодо звинувачень, оскільки хотіли дізнатись про деталі цієї справи. Лише зараз в суді апеляційної інстанції, почувши обидві сторони, отримав більше уявлення про її суть. Водночас наголосив, що компанія «Washington Charitable Foundation Inc.» є неприбутковою, базується у США та має право на інвестиційну діяльність, що приносить прибуток. Прибутки компанія використовує на благодійність та наразі фінансово допомагає Україні.

Представник третьої особи без самостійних вимог щодо предмета спору – Грек В.В. – адвокат Григоренко О.С. заперечив проти задоволення апеляційної скарги Мін'юсту в частині стягнення в дохід держави майна та корпоративних прав, належних Греку В.В., а також квартири, належної ЗАТ з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України». Проти задоволення інших апеляційних скарг не заперечував. Наголосив, що Грек В.В. є засновником, директором та кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «ГК «Ювілейний». У 2019 році Грек В.В. вирішила придбати будівлю готелю та створити власну компанію. Будь-яких доказів того, що майно готелю придбане за кошти сім'ї Лук'яненків або за їх вказівкою, матеріали справи не містять. Не може підтверджувати розпорядження майном та корпоративними правами, належними Греку В.В., її попередня трудова діяльність у компаніях, підконтрольних родині Лук'яненків. Крім того, відвідування нею разом з Лук'яненком В.М. території РФ не свідчить про можливість останнього розпоряджатися корпоративними правами, належними Греку В.В. Докази сплати Греку В.В. коштів за придбання готелю містяться в матеріалах справи. Натомість, у справі відсутні докази того, що Лук'яненки можуть прямо або опосередковано розпоряджатися належним їй майном. Окрім того, необґрунтованими є твердження Мін'юсту про те, що Грек В.В. та Лук'яненко В.М. перебувають у цивільному шлюбі, оскільки з 1959 року останній перебуває у шлюбі з Лук'яненко Р.І. Все майно, окрім домоволодіння, Грек В.В. придбала за власні кошти. Домоволодіння подарував їй Лук'яненко В.М. як вдячність за те, що Грек В.В. допомагала доглядати його у період лікування від онкологічної хвороби. Відтак, наполягала на залишенні апеляційної скарги Мін'юсту без задоволення.

Представник третьої особи без самостійних вимог щодо предмета спору – Грека В.С. – адвокат Танчик О.М. заперечив проти задоволення апеляційної скарги Мін'юсту та не заперечував проти задоволення інших апеляційних скарг. Наголосив, що земельна ділянка та мисливська зброя, про яку зазначає Мін'юст, належить Греку В.С. на праві приватної власності. Грек В.С. має мисливський квиток та займається мисливством. Будь-якого права, аналогічного праву розпорядження, щодо земельної ділянки Грека В.С. Лук'яненки не мають.

Представник третьої особи без самостійних вимог щодо предмета спору – АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш» – адвокат Скубіра О.М. заперечив

проти задоволення апеляційної скарги Мін'юсту. Зауважив, що суд першої інстанції дійшов хибного висновку про постачання насосного обладнання підприємства до держави-агресора після початку повномасштабного вторгнення. Стягнення у дохід держави 90,65 % акцій АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомап» зумовлюється виключно перебуванням його у власності громадянина РФ, до якого РНБО застосовано санкції. Втім, наразі вироки у кримінальних провадженнях щодо посадових осіб підприємства, яких би звинувачували у постачанні товарів на територію РФ, відсутні. Отже, підстав для стягнення у дохід держави акцій підприємства немає.

Представник третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору –ТОВ «Північ агро сервіс» – адвокат Ломака Ю.М. підтримав апеляційну скаргу Мін'юсту та заперечив проти задоволення апеляційних скарг інших учасників. Зазначив, що до складу ТОВ «Сумиспортінвест» входять три учасники: ТОВ «Північ агро сервіс» та ТОВ «Машсервіс», яких пов'язують з підсанкційними особами, а також Грек А.С. При цьому, ТОВ «Північ агро сервіс» є учасником, частка якого у ТОВ «Сумиспортінвест» складає 99,98 %. Двом іншим учасникам у товаристві належить частка 0,01 %. До появи Грека А.С. підприємство діяло на підставі статуту, який передбачав, що всі рішення приймаються більшістю голосів учасників. Після входження Грека А.С. до складу учасників, збори учасників, які повністю контролюються родиною Лук'яненків, змінили редакцію статуту ТОВ «Сумиспортінвест», згідно з якою всі рішення учасників приймаються одностайно. Тобто, Грек А.С. та ТОВ «Машсервіс», у яких частка в статутному капіталі складає 0,01%, мають такий же голос, як і інший учасник товариства, який володіє часткою 99,98 %. Через це з 2020 року і до сьогодні ТОВ «Північ агро сервіс» не може вчинити жодних дій по управлінню підприємством, оскільки Грек А.С. та ТОВ «Машсервіс» жодного разу не з'явилися на збори. Відтак, контроль за ТОВ «Сумиспортінвест» продовжує здійснювати родина Лук'яненків через Грека А.С.

Представник третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору –Грек А.С. – адвокат Роїк О.О. заперечила проти задоволення апеляційної скарги Мін'юсту в частині визначення впливу Лук'яненків на активи, якими на законних підставах володіє Грек А.С. Матеріали справи не містять доказів, які б свідчили про спілкування Лук'яненка В.В. з Греком А.С., а наявна у справі довіреність станом на 2014 рік, видана на ім'я Грека А.С., зокрема на здійснення ним реєстрації змін до одного з підприємств групи, не підтверджує можливість Лук'яненка В.В. здійснювати контроль над активами Грека А.С. Крім того, матеріали справи не містять доказів того, що Грек А.С. отримував заробітну плату не за виконання трудових функцій, а за управління активами в інтересах інших осіб, зокрема Лук'яненка В.В.

Інші учасники провадження або їх представники, зокрема, відповідачі Лук'яненко В.В., Лук'яненко В.М., Цой Г.О. та АТ «Група ГМС», треті особи АТ «ГМС Холдинг», АТ «Гідромашсервіс», ТОВ «Компанія з управління майновим комплексом», Грек В.В., Грек А.С., Грек В.С., ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», ЗАТ з П «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України», ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Терра Україна», ТОВ «Югсевморсервіс», ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, АТ «Сумське НВО», Дочірнє підприємство «Завод обважнених бурильних та ведучих труб», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», ТОВ «Фрунзе-Профіль», ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», ТОВ «Маш-Сервіс», Консорціум «Атоммашпроект», АТ «Київський науково-дослідний та проектно-конструкторський інститут «Енергопроект», ТОВ «Градовіт-XXI», ТОВ «СВС», ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», ТОВ «Суми-Електрод», ТОВ «Веселе», ТОВ «Техногаз-С», ТОВ «Котельня північного промислового вузла», ТОВ «Сумиспортінвест», ТОВ «Північ Агро Сервіс», Snpo Limited, Inter Growth Investments Limited, Alveron Holding Limited, Repenio Holding Limited, Canemont Limited, ТОВ «Кусум Фарм», Гупта Раджив, ТОВ «Профітпром», Torberg Beteiligungen Ag, Upasa Holding Ag, Prosceno Trading Limited, АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного та енергетичного насособудування», Naftech Pump Ltd, Naftech Holding Ltd, Томас Вернер (Thomas Werner), Майк Кадельба (Maik Kadelbach), Хамід Беккалі (Hamint Mpekkali), Hms Technologies Limited, Hms Hydraulic Machines & Systems Group PLC, а також Грек А.П., Грек О.І. та Служба у справах дітей Сумської міської ради, які залучені до участі у справі як треті особи судом першої інстанції, повідомлені про час та місце розгляду апеляційних скарг в порядку, передбаченому ст. 268 КАС України, в судові засідання не з'явилися, про причини неявки суд не повідомили, правом на подання відзиву на апеляційну скаргу Мін'юсту не скористались. Враховуючи, що судом вжито всіх необхідних та можливих заходів щодо їх належного повідомлення та надано можливість викласти свою позицію письмово, чим останні не скористались, апеляційні скарги розглянуто за їх відсутності.

7. Строки розгляду адміністративної справи.

Згідно з абз. 2 ч. 8 ст. 283-1 КАС України, розгляд апеляційної скарги на рішення Вищого антикорупційного суду про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», здійснюється Апеляційною палатою Вищого антикорупційного суду протягом 15 днів з дня надходження апеляційної скарги до суду.

Як вже зазначалося вище, 06.11.2024 року на розгляд до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшли апеляційні скарги адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.», Міністерства юстиції України, адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М., адвоката Галич І.А. в інтересах третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів - ТОВ «Кусум Фарм» на рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р.

Водночас, 13.12.2024 року на розгляд до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду надійшла апеляційна скарга адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р. про відмову в ухваленні додаткового судового рішення у даній адміністративній справі.

Вказані апеляційні скарги об'єднані в одне провадження, і у подальшому їх апеляційний розгляд здійснено у судових засіданнях 17.02.2025 року, 18.02.2025 року, 19.02.2025 року, 11.04.2025 року, 22.04.2025 року та 13.05.2025 року – тобто, поза межами строку, визначеного ч. 8 ст. 283-1 КАС України.

У цьому контексті колегія суддів звертає увагу на те, що згідно із ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення.

З урахуванням практики ЄСПЛ, критеріями розумних строків є: правова та фактична складність справи, поведінка заявника, а також інших осіб, які беруть участь у справі, інших учасників процесу, поведінка органів державної влади (насамперед суду), характер процесу та його значення для заявника (справи «Федіна проти України» від 02.09.2010 р., «Смірнова проти України» від 08.01.2005 р., «Матіка проти Румунії» від 02.11.2006 р. та інші).

З аналізу практики ЄСПЛ щодо тлумачення положення «розумний строк» вбачається, що строк, який можна визначити розумним, не може бути однаковим для всіх справ і було би неприродно встановлювати один строк у конкретному цифровому виразі для усіх випадків. Таким чином, у кожній справі виникає проблема оцінки розумності строку, яка залежить від певних критеріїв, вироблених практикою ЄСПЛ: складність справи, поведінка заявника, поведінка державних органів, значущість питання для заявника.

Розумним, зокрема, вважається строк, що є об'єктивно необхідним для виконання процесуальних дій, прийняття процесуальних рішень та розгляду і вирішення справи з метою забезпечення своєчасного (без невинуватених зволікань) судового захисту.

За змістом ст. 119 КАС України суд має встановлювати розумні строки для вчинення процесуальних дій. Строк є розумним, якщо він передбачає час, достатній, з урахуванням обставин справи, для вчинення процесуальної дії, та відповідає завданню адміністративного судочинства.

Під час розгляду вищенаведених апеляційних скарг у даній адміністративній справі суд зі свого боку не допустив несвоєчасне призначення справи до розгляду, безпідставне відкладення розгляду справи чи оголошення перерви, призначення невинуватено тривалих перерв під час розгляду справи (з урахуванням завантаженості суду, розглядом кримінальних проваджень, а також перебування суддів у відпустках, відрядженнях, тощо). Зокрема, відступ від законодавчо встановленого п'ятнадцятиденного строку під час розгляду даної справи обумовлений об'єктивними факторами, які пов'язані з:

- надходженням значної кількості апеляційних скарг учасників провадження, які в подальшому ухвалами суду залишені без руху з наданням строку для усунення недоліків;

- надходженням апеляційної скарги компанії, яка не була залучена до розгляду в суді першої інстанції, яку ухвалою апеляційного суду залучено до участі у справі у якості третьої особи без самостійних вимог щодо предмету спору на стороні відповідачів та відкрито апеляційне провадження за її апеляційною скаргою на оскаржуване судові рішення;

- значною кількістю учасників справи (загальна кількість учасників справи 74 особи, які перебувають на території України, РФ, Республіки Кіпр, Швейцарії, Федеративної Республіки Німеччини, Королівства Іспанії), а також необхідністю вжиття заходів щодо їх належного повідомлення про дату, час та місце судових засідань, з наданням часу для подання відзиву та заперечень на апеляційні скарги;

- складністю справи, що пов'язано із необхідністю встановлення окремих фактичних обставин, які мають суттєве значення для прийняття рішення у справі, водночас потребують опрацювання

значного обсягу документів;

- кількістю матеріалів, які мав дослідити суд. Так, справа надійшла до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у 36-ти томах (по 250 арк. у кожному). При цьому, під час апеляційного розгляду учасниками на обґрунтування своїх позицій долучено додаткові матеріали, більша частина яких досліджувалася судом апеляційної інстанції. З огляду на це, на момент постановлення рішення апеляційним судом обсяг матеріалів справи склав 59 томів;

- обмеженістю робочого часу та наявністю на розгляді колегії суддів значної кількості інших судових справ, зокрема, кримінальних проваджень та матеріалів слідчих суддів;

- часу для ознайомлення учасників справи з доводами апеляційних скарг, додатково долученими доказами та додатковими поясненнями;

- значенням питання, порушеного в апеляційних скаргах, для осіб, якими вони подані.

З огляду на вищевикладене, колегія суддів вважає, що законодавчо визначений п'ятнадцятиденний строк для апеляційного розгляду такої категорії справи не зміг би забезпечити повноту і об'єктивність судового розгляду, повноцінну змагальність (можливість знати і коментувати всі докази, подані для впливу на рішення суду, мати достатній час для ознайомлення з доказами, можливість надавати докази тощо). Відтак, незважаючи на вихід суду за межі визначеного законом процесуального строку для розгляду адміністративної справи, її розгляд відбувся в розумний строк із забезпеченням прав учасників процесу та з'ясування всіх обставин справи.

8. Мотиви суду.

8.1. Стандарти доказування та межі перегляду судом апеляційної інстанції.

Завданням Вищого антикорупційного суду є здійснення правосуддя, у тому числі, у справах про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», у порядку адміністративного судочинства.

Особливості провадження у справах про застосування санкцій визначено ст. 283-1 КАС України. Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду переглядає справу за наявними в ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги.

У відповідності до ч. 6 ст. 283-1 КАС України, у справах про стягнення санкцій суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

Крім того, за загальним правилом, розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості (ч. 1 ст. 9 КАС України). Кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених ст. 78 КАС України. Якщо учасник справи без поважних причин не надасть докази на пропозицію суду для підтвердження обставин, на які він посилається, суд вирішує справу на підставі наявних доказів (ч. 1, ч. 6 ст. 77 КАС України).

Отже, в адміністративному судочинстві застосовується принцип змагальності сторін, свободи у наданні ними своїх доказів та доведенні їх переконливості перед судом. Суд же, використовуючи принцип офіційного з'ясування всіх обставин у справі, вживає для цього всіх необхідних заходів, та, зокрема, в санкційних справах, розгляд яких врегульовано спеціальною нормою (ст. 283-1 КАС України), ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони.

Тобто, при розгляді таких справ застосовується стандарт доказування «переваги більш вагомих доказів» (preponderance of the evidence) або так званий баланс імовірностей (balance of probabilities). Тягар доведення факту вважається виконаним, якщо на підставі поданих доказів можна зробити висновок, що факт швидше мав місце, ніж ні. Такий підхід при оцінці доказів становить процесуальну особливість інституту застосування санкції у вигляді стягнення активів в дохід держави.

Принцип змагальності забезпечує повноту дослідження обставин справи та передбачає покладання тягара доказування на сторони, однак не передбачає обов'язку суду вважати доведеною та встановленою обставину, про яку сторона стверджує. Така обставина підлягає доказуванню таким чином, аби задовольнити, як правило, стандарт переваги більш вагомих доказів, тобто коли висновок про існування стверджуваної обставини з урахуванням поданих доказів видається більш вірогідним, ніж протилежний (постанова КАС ВС від 07.12.2022 р. у справі № 200/6156/20, постанова Великої Палати Верховного Суду від 18.03.2020 р. у справі № 129/1033/13-ц).

Отже, використаний в національній правовій системі термін «більша переконливість доказів» означає, що існують розумні підстави вважати, що факт скоріше має місце. При цьому, такий стандарт

доказування підкреслює необхідність співставлення судом доказів, які надають позивач та відповідач. Тобто необхідно не просто надати достатньо доказів для підтвердження певної обставини, а надати саме ту їх кількість, яка зможе переважити доводи протилежної сторони судового процесу.

Такий підхід відповідає положенням ст. ст. 75, 76, 90 та ч. 6 ст. 283-1 КАС України.

З урахуванням особливостей доказування у справах про застосування санкцій, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону, заслухавши пояснення представників Мін'юсту, а також представників відповідача та третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог щодо предмету спору, перевіrivши доводи апеляційних скарг, колегія суддів дійшла висновку, що *судом першої інстанції* вищенаведені вимоги законодавства дотримано не у повному обсязі.

8.2. Щодо доводів апеляційних скарг Міністерства юстиції України про необхідність скасування оскаржуваного рішення в частині висновків стосовно Лук'яненка В.М., застосування до нього санкції та стягнення в дохід держави майна, яким він володіє, а також щодо доводів представника відповідача Лук'яненка В.М. - адвоката Гнатенко Н.А. про скасування оскаржуваного рішення в частині висновків про стягнення в дохід держави належних останньому корпоративних прав.

Згідно з ч. 3 ст. 5 Закону України «Про санкції», рішення щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій щодо окремих іноземних юридичних осіб, юридичних осіб, які знаходяться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (персональні санкції), передбачених п. п. 1, 2-21, 23-25 ч. 1 ст. 4 цього Закону, приймається РНБО та вводиться в дію указом Президента України. Відповідне рішення набирає чинності з моменту видання указу Президента України і є обов'язковим до виконання.

Наведене також узгоджується і з положеннями ст. 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України», згідно з якою прийняті РНБО рішення вводяться в дію указами Президента України та є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

Отже, санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Відтак, стосовно громадян України санкції можуть бути застосовані лише у разі здійснення ними терористичної діяльності.

Суд першої інстанції у оскаржуваному рішенні дійшов висновку про те, що Лук'яненко В.М. не є особою, до якої у розумінні ч. 2 ст. 1 Закону України «Про санкції» судом може бути застосовано санкцію у вигляді стягнення активів такої особи в дохід держави, оскільки, незважаючи на наявність у нього громадянства РФ, він постійно проживає та здійснює трудову діяльність на території України, тобто не втратив правового зв'язку з Україною, тому у розумінні Закону України «Про громадянство» та Закону України «Про санкції» не є нерезидентом, іноземцем та особою без громадянства. При цьому, позивачем не доведено здійснення ним терористичної діяльності. Натомість, Лук'яненко В.М. проживає в Україні та отримав численні подяки від військових України за підтримку обороноздатності України.

Не погоджуючись з висновком суду першої інстанції в цій частині, Мін'юст стверджує, що діючи з метою підтримки політичного курсу країни-агресора, направленою на ведення бойових дій на території суверенної держави, шляхом здійснення вирішального впливу на діяльність підконтрольних компаній та збереження контролю над активами Групи «ГМС» в РФ, Лук'яненко В.М. сприяв організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, шляхом постачання деталей та комплектуючих на користь підприємств, залучених до воєнно-промислового комплексу РФ, що фактично підпадає під здійснення терористичної діяльності (фінансування тероризму).

Надаючи оцінку вказаним висновкам суду першої інстанції та доводам апеляційної скарги, колегія суддів зазначає таке.

Матеріалами справи підтверджено, що Лук'яненко В.М. є громадянином України (т. 3 а.с. 23). Водночас, 16.03.2003 року він отримав паспорт громадянина РФ (т. 7 а.с. 52-53). Крім того, у 2004 році з метою отримання російського паспорту нового зразка з метою майбутнього можливого возз'єднання зі своєю сім'єю, а саме: сином, донькою та онуками, які проживають на території РФ, ним подано відповідні документи (т. 4 а.с. 2-3).

Отже, Лук'яненко В.М. на теперішній час має громадянство іншої держави – РФ.

За таких обставин, згідно усталеної практики Верховного Суду, останній є фізичною особою-нерезидентом, тому стосовно нього можуть бути застосовані санкції у розумінні ст. 5 Закону України

«Про санкції».

Аналогічна правова позиція викладена у рішенні Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 02.03.2023 р. у справі № 9901/376/21 (провадження № П/9901/376/21) та постанові Великої Палати Верховного Суду від 06.07.2023 р. у справі № 9901/376/21 (провадження № 11-403ai23).

Відтак, висновок суду першої інстанції про те, що Лук'яненко В.М. не є нерезидентом, а відтак, не є особою, до якої у розумінні ч. 2 ст. 1 Закону України «Про санкції» судом може бути застосовано санкцію у вигляді стягнення активів такої особи в дохід держави, є хибним.

При цьому, доводи адвоката Гнатенко Н.А. про відсутність у Лук'яненка В.М. на даний час правового зв'язку з РФ не мають правового значення у даній категорії справ. Колегія суддів також враховує, що заходи, спрямовані на вихід з громадянства країни-агресора, Лук'яненко В.М. почав вживати лише через півтора роки після початку повномасштабного вторгнення та через два тижні після застосування до нього персональних обмежувальних заходів (санкцій), а саме – 31.05.2023 року (т. 4 а.с. 2-3). І хоча він дійсно постійно проживає на території України, як це зазначено в оскаржуваному рішенні, втім за період з 2018 року по лютий 2022 року 16 разів відвідував РФ та двічі - тимчасово окуповану РФ територію АРК (т. 12 а.с. 223-229).

Встановивши можливість застосування до Лук'яненка В.М. санкції як до фізичної особи-нерезидента, колегія суддів має пересвідчитись у наявності для цього хоча б однієї з підстав, передбачених ст. 5-1 Закону України «Про санкції».

Згідно з матеріалами справи, відповідні рішення РНБО від 12.05.2023 р. та Укази Президента України № 277/2023 та № 279/2023 від 12.05.2023 р. є чинними. При цьому, посилання представників Лук'яненка В.М. під час апеляційного розгляду на оскарження ними до Верховного Суду вказаних Указів Президента України як на підставу передчасності подання Мін'юстом до Вищого антикорупційного суду позовної заяви про застосування до Лук'яненка В.М. санкції, та на неможливість її розгляду апеляційним судом до вирішення справи в касаційному порядку колегією суддів не приймаються, оскільки положеннями КАС України не передбачено зупинення провадження у справах даної категорії.

Також, судом встановлено, що санкція у виді блокування активів застосована рішеннями належних суб'єктів та після набрання чинності Законом України «Про санкції», тобто після 12.05.2022 року. Відтак, процедура накладення санкції дотримана, а рішення винесені у межах дискреції визначених законом суб'єктів.

При цьому, як вже зазначалося вище, суд першої інстанції дійшов висновку про доведеність факту вчинення відповідачами – Лук'яненком В.В., Цоєм Г.О. та АТ «Група ГМС» дій, які суттєво сприяли збройній агресії проти України, шляхом фінансування діяльності держави-агресора, пов'язаної зі збройною агресією проти України, а саме шляхом сплати податків до державного бюджету РФ, загальна сума яких за останні чотири послідовні звітні квартали перевищує еквівалент 40 млн. грн. для юридичної особи та 3 млн. грн. для фізичної особи, визначених за середньозваженим офіційним курсом НБУ за той самий період, та які передбачені п.п. «б» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону «Про санкції» як підстава застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону. Крім того, суд дійшов висновку про доведеність факту вчинення Лук'яненком В.М. Цоєм Г.О. та АТ «Група ГМС» дій, які сприяли збройній агресії проти України, шляхом взяття участі в організації її матеріально-технічного забезпечення, а також в організації безпосередньої збройної агресії проти України та постачанні/наданні військової чи спеціальної техніки, інших засобів здійснення збройної агресії проти України, забезпеченні ремонту таких засобів і знарядь, що у відповідності до п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону є підставою для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону.

З урахуванням встановлення вищенаведених обставин, оскаржуваним рішенням від 29.10.2024 р. в дохід держави стягнуто активи, які на праві приватної власності належать безпосередньо Лук'яненку В.В., а також активи, якими володіє АТ «Група ГМС», як такі, щодо яких Лук'яненко В.В. та Цой Г.О. можуть вчиняти дії, тотожні праву розпорядження ними.

У цій частині рішення суду першої інстанції не оскаржується, а отже, вказані обставини є доведеними і перегляду не підлягають.

Водночас, у задоволенні позову в частині стягнення в дохід держави активів, зокрема нерухомого майна, транспортних засобів, рушниць, карабіна, а також грошових коштів, які знаходяться на банківських рахунках, належних Лук'яненку В.М., суд першої інстанції відмовив, оскільки дійшов висновку, що позивачем не надано доказів на підтвердження того, що він сприяв організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України шляхом постачання деталей та комплектуючих на користь військових частин та підприємств, залучених до виробничого циклу військової та спеціальної техніки. Разом з тим, суд стягнув у дохід держави корпоративні права підприємств, розташованих в Україні, якими володіє Лук'яненко В.М., оскільки

встановив, що стосовно них Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження.

Саме в цій частині рішення суду першої інстанції оскаржується в апеляційному порядку адвокатом Гнатенко Н.А. в інтересах Лук'яненка В.М., а також Мін'юстом.

Надаючи оцінку доводам апеляційних скарг в цій частині, колегія суддів зазначає таке.

За змістом позовної заяви, Лук'яненко В.М., діючи з метою підтримки політичного курсу країни-агресора, направлено на ведення військових дій на території суверенної держави, шляхом здійснення контролю та вирішального впливу на діяльність підконтрольних компаній Групи «ГМС», сприяв організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, шляхом постачання деталей та комплектуючих на користь військових частин та підприємств, залучених до виробничого циклу військової та спеціальної техніки, а в подальшому, вже після початку повномасштабного вторгнення 24.02.2022 року, продовжив співпрацю з підрозділами збройних сил РФ та підприємствами стратегічних галузей, які забезпечують діяльність військово-політичного режиму країни-агресора, шляхом постачання засобів та знарядь для ремонту військової техніки та спеціальної техніки, чим сприяє забезпеченню безперервного функціонування військово-промислового комплексу країни-агресора в умовах ведення агресивної війни на території України. У заключній частині позовної заяви у загальних рисах також зазначається, що як Лук'яненко В.В., так і Лук'яненко В.М. здійснюють терористичну діяльність, здійснюючи вирішальний вплив над підприємствами Групи «ГМС», які забезпечують діяльність військово-політичного режиму країни агресора.

Крім цього, у доводах апеляційної скарги Мін'юст намагається обґрунтувати свою позицію тим, що Лук'яненко В.М. вчиняє дії, тотожні за змістом праву розпорядження активами Лук'яненка В.В., а Лук'яненко В.В., своєю чергою, також може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження активами Лук'яненка В.М. При цьому, саме в апеляційній скаргі, а не у позовній заяві, Мін'юст окремо виділяє підстави для застосування санкції, які є «застосовними» до Лук'яненка В.М.

Зокрема, у п. 3.6. позовної заяви Мін'юст наводить єдині для всіх відповідачів підстави для застосування санкції у вигляді стягнення активів у дохід держави, а саме: сприяння у веденні агресивної війни шляхом сплати податків та зборів до державного бюджету країни-агресора (п.п. «б» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону), а також сприяння в організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, постачання засобів забезпечення та ремонту військової чи спеціальної техніки напередодні та після повномасштабного вторгнення (п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону) (т. 1 а.с. 32-70).

При цьому, обґрунтовуючи необхідність застосування санкції стосовно Лук'яненка В.М. такою підставою, як сприяння у веденні агресивної війни шляхом сплати податків та зборів до державного бюджету РФ, Мін'юстом наведено розрахунки сплати податків до бюджету РФ Лук'яненком В.В. – сином Лук'яненка В.М., а також АТ «Група ГМС», АТ «Казанькомпресормаш». Втім, згідно матеріалів справи, Лук'яненко В.М. та підприємства, у яких він є кінцевим бенефіціарним власником, податків та зборів до бюджету країни-агресора не сплачували. Представниками Мін'юсту під час апеляційного розгляду зворотного не наведено та доказів не підтвердження своєї позиції в цій частині не надано. Крім того, Лук'яненко В.М. не пов'язаний із жодним вищевказаним російським підприємством відносинами власності та контролю. Відтак, відсутня одна з двох зазначених Мін'юстом у позовній заяві підстав для застосування стосовно Лук'яненка В.М. санкції у вигляді стягнення активів в дохід держави. При цьому, суд першої інстанції дійшов вірного висновку про доведеність наявності підстави у вигляді сплати податків до бюджету країни-агресора для застосування до Лук'яненка В.В., Цоя Г.О. та АТ «Група ГМС» санкції у вигляді стягнення активів в дохід держави.

Згідно з доводами апеляційної скарги Мін'юсту, іншою підставою застосування санкції до Лук'яненка В.М. є сприяння в організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, а також постачання засобів забезпечення ремонту військової та спеціальної техніки напередодні та після повномасштабного вторгнення. Водночас, як вбачається зі змісту позовної заяви, у ній наведено чіткий перелік підприємств, які, за твердженням Мін'юсту, здійснюють вищевказані дії. Зокрема, такими підприємствами зазначено російські АТ «Казанькомпресормаш» та АТ «ГМС Лівідромаш», німецьке, ОАЕ, турецьке та українське АТ «Сумський завод «Насосенергомаш». Разом з тим, у жодному з наведених підприємств Лук'яненко В.М. не є кінцевим бенефіціарним власником.

Крім того, як вбачається з матеріалів справи, Лук'яненко М.В. та підприємства, в яких він є кінцевим бенефіціарним власником, не укладали договори з підприємствами РФ та не здійснювали на їх виконання поставки деталей та комплектуючих на користь військових частин та інших російських підприємств, а також не співпрацювали з підприємствами військово-промислового комплексу РФ. Відтак, відсутня і друга, зазначена Мін'юстом у позові, підстава для застосування санкції до

Лук'яненко В.М. Натомість, поставка комплектуючих здійснювалася українським АТ «Сумський завод «Насосенергомап», кінцевим бенефіціарним власником якого є саме Лук'яненко В.В. Це стосується і вивезення продукції з України після повномасштабного вторгнення РФ 24.02.2022 року, про що правильно зазначив суд першої інстанції.

Крім того, в апеляційній скарзі представники Мін'юсту наголошують на можливості впливу Лук'яненка В.М. на свого сина - Лук'яненка В.В., а також здійснення Лук'яненком В.М. контролю над активами Групи «ГМС» в РФ, оскільки, на їх переконання, це підтверджується наступними обставинами: 1) відсутністю у Лук'яненка В.В. коштів для заснування підприємств Групи «ГМС» в РФ у 2000-2005 р.р, 2) спільними діями батька та сина при набутті корпоративних прав різних суб'єктів, як на території РФ, так і в Україні, 3) 16 виїздами Лук'яненка В.М. до РФ з 2018 по 2022 р.р. для нібито вирішення питань діяльності Групи «ГМС», 4) переважним проведенням Лук'яненком В.М. транзакцій на території м. Москва поблизу розташування офісу Групи «ГМС», тощо.

Втім, колегія суддів вважає наведені аргументи Мін'юсту непереконливими для того, щоб дійти висновку, що Лук'яненко В.М. на початок військової агресії здійснював контроль над активами Групи «ГМС» в РФ. Зокрема, твердження щодо набуття основних активів відповідачів у цій справі Лук'яненком В.М. є виключно припущенням Мін'юсту, оскільки жодних доказів, які б підтверджували здійснення Лук'яненком В.М. дій щодо набуття у свою власність активів не у власних інтересах, а в інтересах третіх осіб, до позову не надано. До того ж, у справі є чотири відповідачі, серед яких Цой Г.О. та АТ «Група ГМС», до яких навіть за доводами Мін'юсту Лук'яненко В.М. не має жодного відношення.

Що стосується доводів Мін'юсту про придбання Лук'яненком В.М. активів на території РФ на користь свого сина Лук'яненка В.В., в матеріалах справи відсутні документи щодо майнового та фінансового стану Лук'яненків на момент набуття Лук'яненком В.В. власних активів, а також умов їх придбання та вартості відповідних правочинів. Крім того, незрозуміло, на підставі чого Мін'юст стверджує, що сума нарахованого доходу Лук'яненка В.В. складає 101 273,69 грн., які очевидно не дозволяли останньому здійснити придбання суттєвих часток в насособудівних підприємствах на території РФ, за відсутності доказів вартості зазначених часток та ціни їх набуття у власність. Більше того, як вбачається з матеріалів справи, питання обставин та умов набуття Лук'яненком В.В. активів на території РФ взагалі не було предметом позову та предметом дослідження у суді першої інстанції. Позивач не надав, а суд першої інстанції відповідно не досліджував докази набуття Лук'яненком В.В. часток у статутному капіталі відповідних юридичних осіб та інших активів.

При цьому, твердження Мін'юсту щодо можливого впливу Лук'яненка В.М. на управління Групою «ГМС» спростовується листуванням фінансового директора АТ «Сумський завод «Насосенергомап», з якого вбачається, що фінансові операції та господарська діяльність координувалася не Лук'яненком В.М. з України, а посадовими особами Групи «ГМС» (т. 16 а.с. 113-168). Водночас, представники Мін'юсту посилаються загалом на події 2000-2008 р.р., що очевидно в часовому вимірі є неактуальним на початок військової агресії РФ, а тому не може бути прийнято до уваги.

Крім того, як вже зазначалося вище, ані у позовній заяві, ані в апеляційній скарзі Мін'юсту не наведено, які саме дії Лук'яненка В.М. створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичній діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами.

При цьому, такий вид санкцій, як стягнення активів в дохід держави, як і підстави для його застосування, з'явилися у законодавстві України лише 12.05.2022 року, а тому наведені дії Лук'яненка В.М. мав би вчиняти після цієї дати, що відповідає конституційному принципу незворотності дії законів в часі. Втім, жодного доказу вчинення Лук'яненком В.М. після 12.05.2022 року дій, які позивач визначив у позовній заяві і про які зазначає в апеляційній скарзі, як підстави застосування до нього санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», матеріали справи не містять.

Натомість, колегією суддів досліджено в оригіналах, а до матеріалів справи долучено копії численних відзнак від уряду України та подяк, які Лук'яненко В.М. отримав за вагомий внесок у підвищення боєздатності підрозділів ЗСУ та захисту Батьківщини від агресії РФ, зокрема: 1) Подяка командира 95-ї окремої десантно-штурмової бригади десантно-штурмових військ України Т. Тарасюка за самовідданість, патріотизм, плідну співпрацю та посильну допомогу задля захисту Батьківщини, 2) Подяка командира однієї з військових частин Служби безпеки України Є. Хмари за надання допомоги у відсічі військової агресії РФ в Україні, 3) Подяка командира першої Президентської бригади Національної гвардії України за активну громадську позицію, 4) Подяка командира Української Добровольчої Армії Д. Яроша за відповідальний підхід та всебічну висококваліфіковану

допомогу, вкрай необхідну та доречну у цей складний час, 5) Подяка начальника артилерії Української Добровольчої Армії Тимофієва А.П. за допомогу, моральну, матеріальну і духовну підтримку, віру в бійців 5-го Окремого Батальйону Української Добровольчої Армії, які захищають Українську землю від російсько-терористичних загарбників, 6) Подяка за підтримку та вагомий внесок у підвищення боєздатності, сприяння захисту територіальної цілісності та недоторканості Батьківщини від командира Загону спеціального призначення полковника Д. Зарецького, 7) Подяка командира однієї з військових частин В. Матіїва за вагомий внесок і підтримку війська, 8) Подяка начальника 7-ї прикордонної застави другої прикордонної комендатури О. Штефаняка за активну громадську та військово-патріотичну позицію, волонтерську ініціативу та всебічну допомогу прикордонній заставі (т. 20 а.с. 133-135, т. 27 а.с. 20-21, т. 29 а.с. 138, т. 31 а.с. 86).

Крім того, матеріали справи містять відомості про те, що Лук'яненко В.М. організував використання потужностей АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», кінцевим бенефіціарним власником якого він є, для оборони України. Зокрема, вказане підприємство взяло участь в організації оборони м. Суми та в підтримці цивільного населення. На території підприємства було організовано цілодобове функціонування 20-ти бомбосховищ. Крім того, підприємство перепрофілювало виробництво під виготовлення військової продукції. Станом на 2023 рік підприємством підписано договори на виготовлення військової продукції на загальну суму 1 007 012 857 грн. (т. 4 а.с. 1-3, т. 7 а.с. 210-235, т. 20 а.с. 5, 133-135, т. 27 а.с. 20-21, т. 29 а.с. 138, т. 31 а.с. 86).

Отже, наведені обставини свідчать про діяльність Лук'яненка В.М., спрямовану на оснащення та матеріальне забезпечення сил безпеки і оборони України, а не на вчинення дій, які створюють загрозу національним інтересам, національній безпеці та територіальній цілісності України.

Натомість, Мін'юстом не надано жодних доказів про те, що Лук'яненко В.М. фінансує або підтримує матеріально-технічними засобами країну-агресора.

Водночас, колегія суддів, як і суд першої інстанції, не враховує наявні в матеріалах справи нагороди, отримані Лук'яненком В.М. за часів СРСР та від уряду РФ до 2014 року, як такі, що вказують на співпрацю з урядом РФ, оскільки це обумовлено історичним (хоч і хибним) аспектом розвитку України.

Під час апеляційного розгляду представники Мін'юсту наголошували, що суд першої інстанції належним чином не оцінив матеріали кримінальних проваджень стосовно Лук'яненка В.М., тому за їх клопотанням колегія суддів, серед іншого, дослідила матеріали Офісу Генерального прокурора, долучені до даної справи.

Зокрема, до позовної заяви Мін'юстом долучено томи матеріалів кримінальних проваджень (в копіях) стосовно Лук'яненка М.В., у яких наразі відсутні вироки суду, а деякі провадження взагалі фактові, не мають жодного відношення до Лук'яненка В.М., або вже закриті судом. Крім того, як вбачається зі змісту дослідженого листа Офісу Генерального прокурора від 04.08.2023 р., у кримінальних провадженнях № 12020200440001666 від 23.05.2020 р., № 12017200000000216 від 27.11.2017 р., № 42021200000000231 від 03.12.2021 р., № 12022200000000226 від 05.10.2022 р., № 42021200000000230 від 01.12.2021 р., № 12021200000000214 від 13.09.2021 р., № 12022205520001102 від 10.11.2022 р., № 12023205520000091 від 28.01.2023 р. доказів про наявність однієї або декількох визначених Законом України «Про санкції» підстав для застосування до осіб санкції у виді стягнення активів у дохід держави не отримано. Також, Офіс Генерального прокурора у цьому листі інформує Мін'юст про відсутність даних щодо опосередкованого (через інших фізичних або юридичних осіб) володіння Лук'яненком В.М. активами (т. 5 а.с. 11-23).

Відтак, Офіс Генерального прокурора наголосив на відсутності доказів щодо опосередкованого володіння Лук'яненком В.М. активами, крім тих, власником яких він є.

З урахуванням наведеного, колегія суддів дійшла висновку, що Мін'юстом не надано доказів вчинення Лук'яненком М.В. дій, які сприяють терористичній діяльності або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод.

Крім того, під час апеляційного розгляду представниками Мін'юсту не наведено даних та не надано доказів того, що Лук'яненко В.В. може розпоряджатися рухомим та нерухомим майном свого батька Лук'яненка В.М. Доказів можливої участі Лук'яненка В.В. у набутті Лук'яненком В.М. рухомого або нерухомого майна в Україні апеляційному суду також не надано. Натомість, Мін'юст в обґрунтування своєї позиції посиляється виключно на родинні відносини між Лук'яненками та власні припущення щодо формування ними родинних активів, втім такий підхід не може бути покладений в основу стягнення всіх активів Лук'яненка В.М.

Як вже зазначалось вище, ч. 6 ст. 283-1 КАС України орієнтує суд ухвалювати рішення на

користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони. На думку колегії суддів, представниками Мін'юсту не дотримано цей стандарт доведення в контексті питання про можливість застосування судом до Лук'яненка В.М. санкції у вигляді стягнення в дохід держави активів, зокрема земельних ділянок, нерухомого майна, транспортних засобів, рушниць, карабіна, а також грошових коштів, які знаходяться на належних йому банківських рахунках.

При цьому колегія суддів наголошує, що такий висновок стосується виключно питання щодо можливості застосування судом санкції, передбаченої п. п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», з урахуванням наявних у цій справі доказів, наданих сторонами, та не оцінює законність рішення РНБО від 12.05.2023 р., введеного в дію Указом Президента України № 279/2023 від 12.05.2023 р.

За таких обставин, апеляційна скарга Мін'юсту в цій частині не підлягає задоволенню.

Водночас, надаючи оцінку доводам апеляційної скарги адвоката Гнатенко Н.А в інтересах Лук'яненка В.М. про незаконність стягнення в дохід держави корпоративних прав підприємств, розташованих в Україні, якими володіє Лук'яненко В.М., колегія суддів зазначає наступне.

З приводу вирішального впливу на діяльність підконтрольних компаній Групи «ГМС» на території України представники Мін'юсту у позовній заяві та апеляційній скарзі зазначають, що саме Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження корпоративними правами підприємств, розташованих в Україні, якими володіє Лук'яненко В.М., з огляду на вік останнього, його стан здоров'я, а також враховуючи наявність причинно-наслідкового зв'язку між зміною кінцевого бенефіціарного власника та запровадженням як міжнародних, так і національних санкцій проти російського бізнесу.

Дослідивши матеріали справи у їх сукупності, суд першої інстанції дійшов такого самого висновку та зазначив, що Лук'яненко В.В. опосередковано може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню праву розпорядження відносно корпоративних прав підприємств в Україні, кінцевим бенефіціарним власником яких є Лук'яненко В.М., зокрема: ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Терра Україна», ТОВ «Югсевморсервіс», ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, Дочірнє підприємство «Завод об'єднаних бурильних та ведучих труб», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», ТОВ «СВС.», ТОВ «Веселе», ТОВ «Техногаз-С», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», ТОВ «Градовіт-ХХІ».

За результатами апеляційного розгляду колегія суддів дійшла аналогічного висновку, з огляду на таке.

Зокрема, як встановлено судом та не заперечувалось сторонами, всі вищевказані активи переважно перереєстровані з Лук'яненка В.В. на Лук'яненка В.М. у серпні-жовтні 2021 року, а деякі - після 24.02.2022 року.

Зокрема, згідно з наявними у матеріалах справи витягами з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань вбачається, що станом на 14.07.2020 року кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Техногаз-С» вказано Лук'яненка В.В. та Лук'яненка В.М. як одного із засновників, а станом на 05.12.2023 року – вже лише Лук'яненка В.М. (т. 2 а.с. 211-219). Станом на 04.09.2021 року кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Терра Україна», ТОВ «Югсевморсервіс» вказано компанію Кейнмонт Лімітед, компанію «Репеніо холдінг Лімітед», Лук'яненка В.В., а станом на 05.12.2023 року - вже лише Лук'яненка В.М. (т. 2 т. 76-105). Станом на 04.09.2021 року кінцевим бенефіціарним власником ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД вказано Лук'яненка В.В., а станом на 05.12.2023 року – вже Лук'яненка В.М. (т. 2 а.с. 106-115). Також, станом на 05.10.2021 року кінцевим бенефіціарним власником Дочірнього підприємства «Завод об'єднаних бурильних та ведучих труб» вказано Лук'яненка В.В., а станом на 05.12.2023 року – вже Лук'яненка В.М. (т. 2 а.с. 118-120). Станом на 03.08.2021 року кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг» є Лук'яненко В.В., а у подальшому - Лук'яненко В.М. (т. 2 а.с. 17-150). Аналогічно, станом на 04.09.2021 року кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «СВС.», ТОВ «Веселе», ТОВ «Градовіт-ХІ» вказано компанію Кейнмонт Лімітед, компанію «Репеніо холдінг Лімітед», Лук'яненка В.В., а станом на грудень 2023 року - вже Лук'яненка В.М. (т. 2 а.с. 181-210, т. 3 а.с. 72-83). У 2021 році кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» є Лук'яненко В.В., а у грудні 2023 року – вже Лук'яненко В.М. (т. 3 а.с. 60-70). Крім того, станом на 30.06.2022 року бенефіціарним власником АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» вказано Лук'яненка В.В., а 05.12.2023 року – вже Лук'яненка В.М. При цьому, одним із відокремлених підрозділів підприємства зазначено Представництво ПАТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (м. Москва, РФ) (т. 3 а.с. 3-37).

В той же час, The Snpo trust settlement - це кіпрський міжнародний траст, власником 100 %

якого є Лук'яненко В.М. При цьому, The Spro trust settlement є власником 100 % корпоративних прав Canemont Limited, Alveron Holdings Limited, Repenio Holdings Limited. Саме через ці компанії з серпня 2021 року здійснюється контроль над вищевказаними українськими підприємствами. Водночас, колегія суддів звертає увагу на те, що власником 100% акцій кожної з вказаних компаній до серпня 2021 року була Швейцарська компанія Torberg Beteligunggen, непрямий вплив на яку здійснювався Лук'яненком В.В. через російську компанію ТОВ «Профітпіром», власником 90 % акцій якої він є. З серпня 2021 року місце Torberg Beteligunggen у структурі володіння українськими компаніями зайняла компанія Spro Limited, власником 100 % акцій якої є Лук'яненко В.М.

Представники Лук'яненка М.В. у своїй апеляційній скарзі заперечують висновок суду першої інстанції про те, що зазначені вище активи відчужені Лук'яненком В.В. на користь Лук'яненка В.М. у більшості випадків без належного підтвердження реальності оплати за такі активи з боку останнього. Водночас, ними не надано доказів, які б підтверджували реальність правочинів, внаслідок яких відбувся перехід корпоративних прав українських підприємств від Лук'яненка В.В. до Лук'яненка В.М., та які б свідчили про наявність економічної мети такого відчуження. Крім того, як вбачається з матеріалів справи, суд першої інстанції неодноразово пропонував представникам Лук'яненка В.М. надати докази здійснення таких розрахунків, втім, вони надані не були. Більше того, жоден з учасників справи, зокрема українські товариства, корпоративні права яких оскаржуваним рішенням стягнуто в дохід держави, яким вочевидь мають бути відомі деталі правочинів, внаслідок яких Лук'яненко В.М. став власником їх корпоративних прав, не повідомили суду про обставини вчинення цих правочинів та не надали жодних доказів. Крім того, згідно з матеріалами справи, деякі з вищевказаних активів продавалися за 1 долар США, зокрема: ТОВ «Терра Україна», ТОВ Фірма «Олтрі» АТД, ТОВ «СВС», ТОВ «Веселе», ТОВ «Стандартінвест-Південь», ТОВ «Югсевморсервіс», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», тоді як частина акцій відчужувалась на користь пов'язаної компанії Canemont Limited (т. 28 а.с. 124-206).

Наведене свідчить про відсутність економічної вигоди та мети таких правочинів.

Водночас, з цього дійсно слідує висновок про те, що Лук'яненко В.В. у такий спосіб захищав свої корпоративні інтереси на території України, розуміючи можливе застосування до його активів санкції через тривалу агресію з боку РФ відносно України, починаючи з 2014 року, та з огляду на запровадження санкцій проти російських компаній по всьому світу, а також залученість російської частини бізнесу Лук'яненка В.В. до виконання оборонних замовлень на території РФ.

Крім того, як вбачається з витягів з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, у декількох підприємствах, в яких кінцевими бенефіціарами були Лук'яненко В.В. та Лук'яненко В.М., керівні посади обіймали Мартинюк А.В. та Тичина О.Г. Після зміни кінцевого бенефіціарного власника з Лук'яненка В.В. на Лук'яненка В.М. менеджмент вказаних підприємств залишився незмінним, що підтверджує перереєстрацію активів від Лук'яненка В.В. до Лук'яненка В.М. із збереженням контролю над цими компаніями. Більше того, відсутність зміни директорів вказаних підприємств після зміни кінцевого бенефіціарного власника з Лук'яненка В.В. на Лук'яненка В.М. свідчить про збереження контролю Лук'яненка В.В. над діяльністю українських підприємств через менеджмент (керівників), якому відомі особливості, ключові цінності та орієнтири діяльності, корпоративні таємниці тощо.

Крім того, підтвердженням продовження здійснення контролю над вищевказаними українськими підприємствами свідчить також поведінка Лук'яненка В.В. щодо усунення російського «сліду» і в інших проміжних компаніях, які співпрацювали з українськими товариствами та постачали продукцію за межі України (т. 16 а.с. 113-168). Зокрема, українська юридична особа - АТ «Сумський завод «Насосенергомап», кінцевим бенефіціарним власником якого є Лук'яненко В.В., вчиняла дії, спрямовані на внесення змін до відомостей про кінцевих бенефіціарних власників та структуру власності підприємства у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, попри наявну заборону вчинення таких дій, встановлену ухвалою Печерського районного суду м. Києва від 05.05.2022 р. (справа № 757/10159/22-к). При цьому, згідно листа СБУ від 01.08.2023 р., нові бенефіціарні власники є найманими працівниками АТ «Група ГМС» та виступають виключно номінальними власниками (т. 16 а.с. 95-98).

Інші господарські відносини між різними суб'єктами господарювання, бенефіціарними власниками яких є Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В., також підтверджують відносини впливу Лук'яненка В.В. на Лук'яненка В.М. та довіри останнього до свого сина. Зокрема, 04.02.2022 року між АТ «Сумський завод «Насосенергомап», кінцевим бенефіціарним власником якого є Лук'яненко В.В., та АТ «Сумське НВО-Інжиніринг», керівником якого є Лук'яненко В.М., укладено договір позики № 30/41/1 на 25 млн. грн, без жодного забезпечення виконання зобов'язань (т. 16 а.с. 245-247). На теперішній час заборгованість за вказаним договором не погашена, і у судовому порядку вона не стягується, що свідчить про суттєвий рівень довіри між власниками суб'єктів господарювання та

можливість вирішити будь-які спори безпосередньо через Лук'яненка В.В. та Лук'яненка В.М. Крім того, на думку колегії суддів, така заборгованість може бути додатковим інструментом контролю російської групи АТ «Група ГМС» над АТ «Сумське НВО-Інжиніринг».

При цьому, колегія суддів критично оцінює доводи апеляційної скарги адвоката Гнатенко Н.А. щодо віднесення Лук'яненка В.М. до єдиного економічного бенефіціара компанії «The Snpro trust settlement» та відповідно вчинення ним дій лише у своїх власних інтересах, оскільки у матеріалах справи наявні не тільки документи про корпоративні права вказаної компанії, а й інша інформація щодо зв'язків Лук'яненка В.М. з Лук'яненком В.В., що дає підстави дійти висновку щодо наявного впливу Лук'яненка В.В. на корпоративні права Лук'яненка В.М.

Згідно положень Закону України «Про санкції», санкція у виді стягнення в дохід держави активів застосовується до активів, які належать фізичній або юридичній особі, або активів, щодо яких фізична або юридична особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Колегія суддів зазначає, що законодавець виділив таку категорію активів, як «активи, щодо яких особа прямо або опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними», з метою охоплення майна, яке формально не належить суб'єкту (підсанкційній особі), але він неформалізовано контролює це майно, визначає його фактичну долю та може ним розпоряджатися.

З урахуванням чинного законодавства, можливість прямого чи опосередкованого вчинення дій, тотожних за змістом праву розпорядження активами, тлумачиться як спроможність особи вирішувати юридичну й фактичну долю цих активів (у тому числі, шляхом відчуження іншим особам), прийняття щодо них прямих чи непрямих управлінських та розпорядчих рішень, визначення пріоритетних сфер розвитку, визначення контрагентів, використання прибутку або отримання доходів від цих активів. Така спроможність може виникати у особи з огляду на право власності на корпоративні права, положення закону або пов'язаність особливого роду з іншими особами.

За наведених обставин, колегія суддів дійшла висновку про дотримання Мін'юстом стандарту доведення, визначеного ч. 6 ст. 283-1 КАС України, в контексті питання про можливість Лук'яненка В.В. вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження корпоративними правами українських підприємств, право власності на які належать Лук'яненку В.М. Відтак, позивачем доведено наявність підстав, передбачених п. п. «а», «б» п. 2 ч. 1 ст. 5-1 Закону України «Про санкції», тому корпоративні права вищевказаних підприємств підлягають стягненню в дохід держави, про що правильно зазначив в оскаржуваному рішенні суд першої інстанції.

8.3. Щодо доводів апеляційної скарги Міністерства юстиції України про необхідність стягнення в дохід держави майна, яким володіє Грек В.В. та щодо якого Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні змісту праву розпорядження.

Як вже зазначалось вище, колегія суддів дійшла висновку про ненадання Мін'юстом доказів на підтвердження сприяння Лук'яненком В.М. в організації матеріально-технічного забезпечення підготовки збройної агресії проти України, та, відповідно, про неможливість суду застосувати до нього санкції, передбаченої п. п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», тому у даному розділі постанови оцінюється лише можливість Лук'яненка В.В. вчиняти дії щодо майна родини Грек, тотожні за змістом праву розпорядження.

В апеляційній скарзі, серед іншого, Мін'юст просить стягнути в дохід держави квартиру по вул. Революції Гідності у м. Суми, два садові будинки, дві земельні ділянки та два автомобілі, якими володіє Грек В.В., оскільки вони набуті останньою за рахунок коштів, отриманих в якості заробітної плати від підприємств, підконтрольних сім'ї Лук'яненків, та щодо яких Лук'яненко В.В. та Лук'яненко В.М. можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження.

Наведені аргументи Мін'юсту колегія суддів вважає непереконливими, оскільки позивачем не надано жодного доказу на їх підтвердження. Зокрема, згідно з матеріалами справи, Грек В.В. набула у власність квартиру по вул. Революції Гідності (колишня вул. Супруна) у м. Суми у 2005 році на підставі договору купівлі-продажу. Два садових будинки та дві земельні ділянки, про які зазначає позивач, вона набула у власність 02.04.2018 року на підставі договорів дарування між нею та Лук'яненком В.М., при цьому, останній подароване Грек В.В. майно набув у 1994-2000 р.р. Що стосується двох автомобілів, належних Грек В.В. на праві приватної власності, то остання їх придбала у 2011 році та 2018 році, відповідно, на підставі договорів купівлі-продажу.

При цьому, жодного доказу на підтвердження опосередкованого розпорядження Лук'яненком В.В. вищевказаним майном Грек В.В., Мін'юстом не надано, тоді як позиція позивача в цій частині ґрунтується виключно на припущеннях та вигаданій власній версії подій.

Стосовно ж збереження впливу та можливостей розпорядження цим майном з боку Лук'яненка

В.М., з огляду на висновок колегії суддів щодо відсутності підстав для застосування до нього санкції у вигляді стягнення активів у дохід держави, такі доводи не підлягають окремій оцінці.

Обґрунтовуючи свій висновок в частині майна Грек В.В., колегія суддів також зазначає, що трудова діяльність Грек В.В. на протязі її життя на підприємствах, які були підконтрольні Лук'яненкам, не може підтверджувати розпорядження Лук'яненком В.В. майном, належним Грек В.В., оскільки ані з точки зору закону, ані з точки зору судової практики у аналогічних спорах, перебування особи у трудових відносинах з підприємством не свідчить, що його посадові особи або бенефіціарні власники можуть опосередковано розпоряджатись майном найманого працівника. Крім того, з правочинів, на підставі яких Грек В.В. набуто у власність зазначене майно, не вбачається, що хтось інший, окрім неї, може ним розпоряджатись. Більше того, з витягів з Єдиного реєстру довіреностей вбачається, що Грек В.В. не видавала Лук'яненку В.В. довіреностей на розпорядження належним їй на праві власності майном (т. 12 а.с. 67-113). Представниками позивача також не надано жодного доказу про те, що Лук'яненко В.В. хоча б один раз розпоряджався або мав намір розпорядитись належним Грек В.В. майном.

Враховуючи вищевказане, висновки суду першої інстанції щодо недоведення позивачем можливості Лук'яненка В.В. розпоряджатись рухомим і нерухомим майном Грек В.В., яке їй належить на праві приватної власності, та щодо відсутності підстав для стягнення в дохід держави такого майна, є обґрунтованими.

Водночас, колегією суддів встановлено наявність підстав для задоволення апеляційної скарги Мін'юсту в частині стягнення на користь держави корпоративних прав ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», якими володіє Грек В.В. через встановлення можливості Лук'яненка В.В. вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження цими правами, з огляду на таке.

Як вбачається з матеріалів справи, у 1996 році АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», кінцевим бенефіціарним власником якого був Лук'яненко В.В., а керівником - Лук'яненко В.М., збудувало готель «Ювілейний», загальною площею 5 110,0 кв.м, який з того часу знаходився на балансі вказаного підприємства та був його власністю. Головним адміністратором готелю «Ювілейний» з 1996 році була Грек В.В., а у 2007 році її призначено на посаду директора цього ж готелю. У 2008 році Грек В.В. призначена на посаду директора ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», до складу якого входить готель, а у 2019 році - на посаду директора готелю. У 2019 році АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» мало заборгованість по заробітній платі у розмірі більше ніж 200 млн. грн., для примусового стягнення якої відкрито 3 396 виконавчих проваджень, які у подальшому були зведені в одне виконавче провадження. Після чого, ДП «Сетам» на підставі заявки приватного виконавця розпочало процедуру реалізації майна АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (т. 6 а.с. 12-70).

У подальшому, 26.12.2019 року між АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» в особі директора Танчика О.М. та Грек В.В. укладено договір купівлі-продажу нерухомого майна, згідно якого остання придбала нежитлове приміщення - готель, загальною площею 5 110,00 кв.м, що розташований за адресою: Сторони погодились, що оплата вартості нерухомого майна сплачується в такому порядку: 52 000 грн. - у день укладення даного договору, а 19 524 089,03 грн. - до 31.12.2020 року включно (т. 5 а.с. 81-84).

При цьому, згідно інформації з Державного реєстру прав на нерухоме майно, право власності на готель за Грек В.В. зареєстроване у день укладення договору - 26.12.2019 року. Тобто, передача нерухомого майна здійснена на користь Грек В.В. після оплати менш ніж 0,27 % узгодженої сторонами вартості продажу, без жодних забезпечувальних заходів.

При цьому, згідно Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань станом на день укладення вказаного правочину кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» був Лук'яненко В.В., а керівником - Лук'яненко В.М. (т. 5 а.с. 87-89).

Оскільки Лук'яненко В.В. був акціонером АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», а у даному випадку відбувся продаж не корпоративних прав товариства, а його майна, то присутність Лук'яненка В.В. при укладенні договору купівлі-продажу не була обов'язковою, оскільки це належало до компетенції керівника - Лук'яненка В.М. Відтак, безпідставним є висновок суду першої інстанції щодо недоведеності позивачем здійснення Лук'яненком В.В. дій відносно ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», тотожних за змістом здійсненню права розпорядження з посиланням виключно на відсутність доказів перебування Лук'яненка В.В. у м. Суми або на території України під час укладення вказаного договору та проведеної оплати.

Протоколом Загальних зборів учасників ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» від 03.01.2020 р., на яких була присутня лише Грек В.В., визначено, що вклад єдиного учасника товариства Грек В.В. становить нежитлове приміщення готелю (т. 3 а.с. 249-253). В цей же день

відбулась державна реєстрація юридичної особи - ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», єдиним засновником та учасником якого була Грек В.В. (т. 3 а.с. 242).

Згідно акту прийому-передачі нерухомого майна від 13.01.2020 р., Грек В.В. внесено вклад у статутний капітал ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» у виді нерухомого майна – приміщення готелю. Розмір вкладу становить вартість нерухомого майна - 19 524 089,03 грн.

При цьому, АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» було власником 21,68 % статутного капіталу ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (т. 3 а.с. 35). Станом на 01.06.2020 року кінцевим бенефіціарним власником ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» був Лук'яненко В.В. (т. 13 а.с. 87-89). Зміна кінцевого бенефіціарного власника у період з 01.06.2020 року по 01.07.2020 року не відбувалась, а мала місце лише 14.09.2021 року (т. 3 а.с. 67-68).

01.07.2020 року між ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» в особі Мошкіна К.О. та Грек В.В. укладено договір купівлі-продажу рухомого майна (майна готелю) на загальну суму 225 270,78 грн., зокрема пральних та сушильних машин, котлів та іншого, тобто майна, без якого діяльність готелю була б неможливою або значно ускладненою. Відтак, відчуження майна ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» було послідовним продовженням заходів у межах реструктуризації активів АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання». Крім того, 03.02.2020 року та 01.06.2020 року між Грек В.В. та АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» укладено договори купівлі-продажу майна, необхідного для експлуатації готелю (т. 23 а.с. 23-48).

Згідно акту прийому-передачі нерухомого майна від 19.08.2020 р., Грек В.В. передала як вклад до статутного капіталу ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» рухоме майно, яке їй належить на праві приватної власності. Грошова оцінка цього рухомого майна – 632 981,68 грн. (т. 23 а.с. 65).

Рішенням учасника ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» Грек В.В. від 19.08.2020 р. збільшено статутний капітал товариства на 632 981,68 грн. за рахунок внесеного нею рухомого майна, придбаного на підставі договорів купівлі-продажу, укладених між нею та АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (т. 3 а.с. 254-270).

Таким чином, статутний капітал ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», кінцевим бенефіціарним власником якого наразі є Грек В.В., повністю сформований за рахунок майна, придбаного Грек В.В. у АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», кінцевим бенефіціарним власником якого на той час був Лук'яненко В.В., генеральним директором якого станом на 26.12.2019 року був Лук'яненко В.М., а його першим заступником - Грек А.С. - син Грек В.В., та у ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», кінцевим бенефіціарним власником якого на той час також був Лук'яненко В.В.

Під час апеляційного розгляду представником Грек В.В. – адвокатом Григоренком О.С. надано документи, які, на його переконання, свідчать про реальність правочину щодо відчуження приміщення готелю, який внесено до статутного капіталу ТОВ «ГК «Ювілейний». Зокрема, 18.05.2021 року між Грек В.В., ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» та АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» укладено договір поруки, згідно з яким поручитель (ТОВ «ГК «Ювілейний») поручається перед кредитором за виконання боржником зобов'язань відповідно до договору купівлі-продажу нерухомого майна від 26.12.2019 р., укладеного між Грек В.В. (боржником) і кредитором (АТ «СМНВО»). При цьому, згідно договору поруки забезпечуються наступні зобов'язання боржника, що випливають з договору купівлі-продажу: 1) з оплати вартості проданого за договором купівлі-продажу нерухомого майна, а саме: нежитлового приміщення - готелю, загальною площею 5110,0 кв.м 2) у разі порушення умов договору купівлі-продажу сплатити неустойку, штраф, пеню в строки, розмірі та у випадках, передбачених договором купівлі-продажу.

В той же час, згідно п. 2.2. договору купівлі-продажу від 26.12.2019 р. сторони погоджуються, що оплата вартості проданого нерухомого майна сплачується до 31.12.2020 року включно. Таким чином, договір поруки укладений вже після закінчення строку виконання основного зобов'язання. Більше того, його укладення відбулось після повідомлення Мошкіну К.О., Танчику О.М., Грек В.В., Лук'яненку В.М., Жованик Ю.А. про підозру у вчиненні злочинів, пов'язаних з відчуженням готелю, належного товариству. Як вбачається зі змісту обвинувального акта стосовно вказаних осіб, протягом 16-ти місяців Грек В.В. не сплачувалися кошти для погашення заборгованості за договором купівлі-продажу від 26.12.2019 р., а вже після викриття 26.05.2021 року правоохоронними органами протиправних дій вищезазначених осіб, Грек В.В., ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» та АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» було вчинено дії, спрямовані на ухилення від кримінальної відповідальності, шляхом укладення вищевказаного договору поруки та вчинення дій, спрямованих на його виконання та сплату коштів за договором купівлі-продажу. Тобто, тим самим фактично було створено видимість реальності угоди купівлі-продажу, після чого у період з 26.05.2021

року по 12.12.2021 року ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний» (а не Грек В.В.) сплатило кошти на користь АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання» (т. 6 а.с. 12-70).

Крім того, серед матеріалів, наданих під час апеляційного розгляду третьою особою, також наявні копії 10 додаткових угод, якими змінювався обсяг відповідальності поручителя, зокрема: № 1 від 25.05.2021 р. - до 2 220 000 грн., № 2 від 11.06.2021 р. - до 2 720 000 грн., № 3 від 15.06.2021 р. - до 3 320 000 грн., № 4 від 17.06.2021 р. - до 3 820 000 грн. При цьому, за додатковою угодою № 10 від 16.12.2021 р. такий обсяг збільшено до 19 472 089,03 грн. Наведене переконливо свідчить, що обсяг відповідальності поручителя змінювався перед здійсненням кожного платежу.

Також, колегія суддів звертає увагу на те, що у реєстрі юридичних осіб Лук'яненко В.В. до 30.06.2022 року значився кінцевим бенефіціарним власником АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», тобто його цілком влаштовувало, що з 26.12.2019 року по 26.05.2021 року АТ «СМНВО» за досить складного фінансового становища та за наявності значних боргів, продало свій чи не найзначніший актив лише за 52 000 грн.

При цьому, попри катастрофічне фінансове становище АТ «СМНВО», останнє у період з 26.12.2019 року жодного разу не направляло Грека В.В. вимог про погашення заборгованості, не вживало заходів для примусового її стягнення, що свідчить про відсутність інтересу АТ «СМНВО» в реальному отриманні коштів за відчужене майно.

Крім того, навіть після укладення договору поруки кошти за приміщення готелю надходили від підприємства, підконтрольного Греку В.В., на користь підприємства, підконтрольного спочатку Лук'яненку В.В., а у подальшому - Лук'яненку В.М.

Таким чином, у ході реструктуризації господарської діяльності АТ «СМНВО», яку проведено з метою убезпечення майна останнього від стягнення у межах виконавчих проваджень, відбулось перенесення господарської діяльності товариства щодо управління готелем «Ювілейний» на спеціально створену для вказаних цілей юридичну особу - ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», та призначення номінальним власником вказаного товариства Грека В.В., яка в інтересах кінцевого вигодонабувача - Лук'яненка В.В. здійснює управління товариством.

Що стосується висновку суду першої інстанції про відсутність будь-яких відносин між Греком В.В. та Лук'яненком В.В., з посиланням на відсутність між ними телефонних з'єднань, колегія суддів зазначає, що схема телефонних дзвінків, на яку послався суд в оскаржуваному рішенні, взагалі не містить відомостей про телефонні з'єднання Лук'яненка В.В., тобто вони не досліджувались правоохоронними органами (т. 7 а.с. 65).

Скупність вищенаведених обставин переконливо свідчить про можливість Лук'яненка В.В. вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження, щодо корпоративних прав ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», а відтак апеляційна скарга Мін'юсту в цій частині підлягає задоволенню.

8.4. Щодо вимог апеляційної скарги Міністерства юстиції України про необхідність стягнення в дохід держави квартири, якою володіє ЗАТ з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України» та якою користується Грек В.В.

Як вбачається зі змісту апеляційної скарги Мін'юсту, у ній зазначені вимоги про стягнення квартири за адресою: [адреса] в дохід держави. Водночас, доводи на обґрунтування позиції щодо необхідності стягнення в дохід держави вказаного активу апеляційна скарга не містить. Відтак, колегія суддів надає оцінку обґрунтуванням такої позиції Мін'юсту, викладеним у позовній заяві.

Зокрема, у позовній заяві зазначено, що попереднім власником вищевказаної квартири був Лук'яненко В.М., проте у 1997 році він без доплати обміняв належну йому квартиру загальною площею 77,3 кв.м на дану квартиру загальною площею 176,7 кв.м. При цьому, згідно з договором оренди від 12.01.1999 р., наданим Греку В.В., остання прийняла її у тимчасове користування на строк 45 років, розмір орендної плати - 25 грн. щомісяця, який не підлягає зміні протягом усього строку оренди. Крім того, згідно з п. 3.2. договору, орендар самостійно сплачує комунальні послуги. Втім, з твердженням Мін'юсту, комунальні послуги за вказаною адресою на постійній основі, шляхом встановлення регулярного автоматичного платежу, сплачувались Лук'яненком В.М. (т. 11 а.с. 29-58).

Таким чином, всі наведені вище критерії стосуються Лук'яненка В.М., а не Лук'яненка В.В. При цьому, колегія суддів вище вже наголошувала, що не надає оцінку можливим діям з розпорядження активами Грека В.В. з боку Лук'яненка В.М.

Крім того, колегія суддів звертає увагу, що у даному випадку майно належить ЗАТ з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України», а Грек В.В. користується ним на підставі відповідного договору. Будь-яких доказів того, що Лук'яненко В.В. мож

впливати на дії вказаного підприємства, або вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження цією квартирою, апеляційному суду не надано.

За таких обставин, вимоги апеляційної скарги Мін'юсту в цій частині є недоведеними.

8.5. Щодо доводів апеляційної скарги Міністерства юстиції України про необхідність стягнення в дохід держави рухомого та нерухомого майна, яким володіють Грек А.С. та Грек В.С., та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. можуть вчиняти дії, тотожні змісту праву розпорядження.

Як вже зазначалось вище, колегією суддів оцінюється лише можливість Лук'яненка В.В. вчиняти дії щодо майна родини Грек, тотожні за змістом праву розпорядження.

В апеляційній скарзі, серед іншого, Мін'юст просить стягнути в дохід держави три земельні ділянки, автомобіль, рушницю та карабін, якими володіє Грек А.С, а також три земельні ділянки та дві рушниці, якими володіє Грек В.С., оскільки вони набуті останніми за рахунок коштів, отриманих в якості заробітної плати від підприємств, підконтрольних сім'ї Лук'яненків.

Наведені твердження Мін'юсту колегія суддів вважає непереконливими, оскільки позивачем не надано жодних доказів на їх підтвердження. Зокрема, згідно з матеріалами справи, Грек А.С. та Грек В.С. – сини Грек В.В., дійсно працюють на підприємствах, підконтрольних родині Лук'яненків, та отримують від них заробітну плату. Втім, винятково трудові відносини з підприємствами, на яких працювали вказані особи, за недоведеності інших обставин, не можуть підтверджувати розпорядження їхнім майном бенефіціарами цих підприємств, оскільки у випадку прийняття такого критерія за основу впливу доведеться презюмувати, що керівники будь-яких підприємств можуть вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження, щодо майна підлеглих та осіб, відносно яких виступають роботодавцями. Крім того, Мін'юст не навів більш вагомі аргументи, які б могли підтвердити подібний вплив, або приклади того, що у відносинах між цими особами вже мали місце ознаки розпорядження майном або видача їм довіреностей на розпорядження конкретним майном.

Відтак, Мін'юстом під час апеляційного розгляду не доведено, що Лук'яненко В.В. може прямо або опосередкованого вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження рухомим та нерухомим майном Грека А.С. та Грека В.С. Через відсутність інших критеріїв, які б дозволяли встановити такий вплив, колегія суддів не може дійти висновку, що Лук'яненко В.В. може розпоряджатися вказаним майном Греків або впливати на них.

8.6. Щодо доводів апеляційної скарги Міністерства юстиції України про необхідність стягнення в дохід держави корпоративних прав, якими володіє Грек А.С., та щодо яких Лук'яненко В.М. та Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження.

В апеляційній скарзі Мін'юст посилається на те, що Лук'яненко В.В. та Лук'яненко В.М. здійснюють вирішальний вплив на діяльність низки українських підприємств через незначні частки Грека А.С.

Надаючи оцінку таким доводам апеляційної скарги Мін'юсту, колегія суддів зазначає наступне.

Як вбачається з матеріалів справи, Грек А.С. до 2019 року був заступником директора інженерно-маркетингового центру АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомап», кінцевим бенефіціарним власником є Лук'яненко В.В.

Згідно з встановленими судом першої інстанції обставинами, які ніким не оспоруються, контрольний пакет акцій АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомап» (90,61 %) належить іноземній компанії «Н.М.С. Capital Limited» (місце реєстрації - Республіка Кіпр), статутним капіталом якої на 100 % володіє АТ «Група ГМС», зареєстрована в РФ, бенефіціарним власником зазначених підприємств є громадянин РФ Лук'яненко В.В. (т. 2 а.с. 27-34).

У подальшому, з 2019 року Грек А.С. почав працювати на посаді першого заступника генерального директора АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», кінцевим бенефіціарним власником якого до 30.06.2022 року був Лук'яненко В.В. Саме з цього періоду Грек А.С. почав придбавати незначні частки у розмірі 1 % у статутних капіталах низки українських підприємств. Зокрема, 09.10.2019 року Грек А.С. придбав 0,0194 % частки у статутному капіталі ТОВ «Суми-Електро» у розмірі 525 грн., 1 % частки у статутному капіталі ТОВ «Маш-Сервіс» у розмірі 20 тис. грн., 1 % частки у статутному капіталі ТОВ «Фрунзе-профіль» у розмірі 1 тис. грн., 0,024 % частки у статутному капіталі ТОВ «Фрунзе-Ювілейна» у розмірі 525 грн. (т. 18 а.с. 24-43). Також, 09.12.2020 року Грек А.С. придбав 0,01 % частки у статутному капіталі ТОВ «Сумиспортінвест» у розмірі 1 250 грн. (т. 18 а.с. 19-21).

При цьому, безпосередньою материнською компанією для вказаних товариств, окрім ТОВ «Сумиспортінвест», є АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», а вищевказані

правочини укладені, коли кінцевим бенефіціарним власником вищевказаних українських підприємств був Лук'яненко В.В., тобто без згоди останнього правочини купівлі-продажу не могли бути укладені.

За змістом вказаних договорів, у кожному з них зазначено, що продавець гарантує, що на момент укладення договору відсутні будь-які особи, що мають переважне право на придбання товариства, що означає, що інші учасники товариства, а також саме товариство відмовились від придбання частки у передбаченому статутом порядку. Водночас, продаж часток здійснювався за номінальною вартістю від 525 грн. до 1 250 грн., що очевидно викликає сумнів, що у самих підприємств чи у Лук'яненка В.В. як кінцевого бенефіціарного власника не було коптів на придбання цих часток.

Крім того, саме по собі придбання Греком А.С. частки у розмірі 1 % в корпоративній структурі юридичної особи позбавлена будь-якої економічної мети, оскільки така частка в статутному капіталі не надає можливості одержувати суттєві доходи від господарської діяльності компанії.

Водночас, після придбання Греком А.С. зазначених вище незначних часток у статутних капіталах вказаних підприємств, кінцевим бенефіціарним власником яких був Лук'яненко В.В., загальними зборами учасників цих товариств прийнято нову редакцію їх статутних документів. Зокрема, згідно з п. 9.2 нової редакції всіх статутів (які повністю відповідають один одному за змістом, нумерацією розділів, прифтом і т.п.), усі рішення приймаються Загальними зборами одностайно всіма учасниками (т. 3 а.с. 94-111, 128-147, 163-181, 193-212, 220-238).

Вказану обставину під час апеляційного розгляду підтвердив представник ТОВ «Північ агро сервіс» - адвокат Ломака Ю.М., який також зазначив, що до складу ТОВ «Сумиспортінвест» входять три учасники, серед яких ТОВ «Північ агро сервіс». До появи Грека А.С. підприємство діяло на підставі Статуту, який передбачав, що всі рішення приймаються більшістю голосів учасників. Після вступу Грека А.С. до складу учасників, збори учасників підприємства, які повністю контролюються родиною Лук'яненків, змінили редакцію Статуту ТОВ «Сумиспортінвест», згідно якої всі рішення учасників тепер приймаються одностайно. Тобто, Грек А.С., у якого частка у статутному капіталі складає 0,01%, має такий же голос, як і інший учасник, який володіє часткою 99,98 %. Окремо зауважив, що з 2020 року і до сьогодні ТОВ «Північ агро сервіс» не може вчинити жодних дій по управлінню підприємством, оскільки Грек А.С. жодного разу не з'явився на збори. Стверджував, що контроль за ТОВ «Сумиспортінвест» продовжує здійснювати родина Лук'яненків через Грека А.С.

За таких обставин, колегія суддів погоджується з позицією Мін'юсту, що Лук'яненко В.В., усвідомлюючи, що корпоративні права, які належать АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», кінцевим бенефіціарним власником якого він був, належать до активів, які можуть бути стягнуті у порядку адміністративних процедур чи в межах конфіскації у кримінальних провадженнях, чи у межах виконавчого провадження по стягненню заборгованості по заробітній платі, дозволив відчуження незначних часток товариств з блокуючим правом голосу на користь пов'язаної особи – Грека А.С., щоб у разі втрати решти корпоративних прав продовжувати здійснювати вирішальний вплив на діяльність товариства через його частку.

Крім того, підприємствами, кінцевим бенефіціарним власником яких був Лук'яненко В.В., видавались довіреності на Грека А.С., зокрема: 1) 09.07.2020 року АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг» видало довіреність на Грека А.С., строк дії до 31.12.2020 року, повноваження: підписати від імені Товариства договір купівлі-продажу частки у статутному капіталі господарського товариства; 2) 21.12.2020 року АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг» видало довіреність на Грека А.С., строк дії до 21.03.2021 року, повноваження: підписати від імені Товариства договір про внесення змін та доповнень до іпотечного договору, укладеного з АТ «Банк альянс» (т. 7 а.с. 106-133).

Що стосується висновку суду першої інстанції про відсутність відносин між Греком А.С. та Лук'яненком В.В., з посиланням на відсутність в матеріалах справи доказів телефонних з'єднань між ними, колегія суддів вчергове наголошує, що схема телефонних дзвінків, на яку посилається суд, не містить відомостей про телефонні з'єднання Лук'яненка В.В., які не досліджувались правоохоронними органами (т. 7 а.с. 65). Відтак, такий висновок суду є безпідставним.

На підставі вищезазначеного, колегія суддів дійшла висновку, що Лук'яненко В.В. може реалізувати права, тотожні праву розпорядження, по відношенню до ТОВ «Суми-Електрод», ТОВ «Маш-Сервіс», ТОВ «Фрунзе-профіль», ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», ТОВ «Сумиспортінвест», через володіння Греком А.С. номінальними частками в структурі власності цих підприємств. І хоча саме по собі володіння такими частками не впливає на долю активу, проте вирішальне право голосу, яким наділений акціонер – Грек А.С. в силу чинних редакцій статутів, дає можливість Лук'яненку В.В. впливати на рішення з питань усієї господарської діяльності цих підприємств.

Відтак, апеляційна скарга Мін'юсту в цій частині підлягає задоволенню.

Га
інс

Лу
за
ін
у

Ф
В
Н
Я
С

I
(
(

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
84

Я
О
И
С
С
С
Р

а
а
й
о
й
—
а
2
п

Вказаний юридичний висновок та витяг з договору купівлі-продажу акцій компанії Torberg Beteiligungen AG від 22.02.2022 року надано компанією Upasa Holding AG на адвокатський запит Галич І.А. (т. 32 а.с. 32-33) та у подальшому долучено до матеріалів справи, водночас суд першої інстанції жодної оцінки вказаним документам не надав.

За наведених вище обставин, а також враховуючи, що частку у ТОВ «Кусум Фарм» відчужено Лукияненко В.В. на користь Гупти Раджива значно раніше (22.02.2022 року), ніж до Лук'яненка В.В. застосовано санкції (12.05.2023 року), колегія суддів вважає необґрунтованим висновок суду першої інстанції про те, що таке відчуження відбулося для приховування цього активу від санкційної політики України і що така угода носить фіктивний характер.

Крім того, Мін'юст не навів жодних доводів та не надав доказів того, що Гупта Раджив не мав фінансової можливості самостійно придбати акції вказаного підприємства, а його доводи щодо впливу Лук'яненка В.В. на 50 % частки Гупта Раджива у статутному капіталі ТОВ «Кусум Фарм» після набуття її останнім 22.02.2022 року, не обґрунтовано ані у позовній заяві, ані в оскаржуваному рішенні, як і не надано доказів, якими б підтверджувався зв'язок Гупта Раджива з Лук'яненком В.В. та вплив останнього на вказане підприємство після вказано дати.

При прийнятті рішення колегія суддів також враховує, що під час апеляційного розгляду представники Мін'юсту, наголошуючи на виведенні Лук'яненком В.В. активу у вигляді 50 % частки у статутному капіталі ТОВ «Кусум Фарм» з-під санкцій, не стверджували про можливість останнього опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження підприємством, а лише припускали таку можливість.

При цьому, ухилення від запроваджених спеціальних економічних заходів саме по собі не є підставою для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону «Про санкції», оскільки в питанні стягнення активів ключовим аспектом є можливість вчиняти по відношенню до них дії, тотожні за змістом праву розпорядження. Тобто, ухилення від санкцій може бути лише одним з аргументів, що свідчить про подальше пряме чи опосередковане вчинення дій, тотожних за змістом праву розпорядження такими активами і після їх відчуження. Відповідно, має бути встановлений причинно-наслідковий зв'язок між ухиленням від санкцій шляхом відчуження активів, і можливістю підсанкційного суб'єкта прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) продовжувати вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження цими активами. Однак, таких обставин відносно ТОВ «Кусум Фарм» під час апеляційного розгляду не встановлено, що виключає правові підстави для стягнення 50 % частки, якою володіє Гупта Раджив, в дохід держави.

8.8. Щодо доводів апеляційної скарги адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» («Вашингтон Черітбл Фаундейшн Инк.»).

В апеляційній скарзі адвокат Скирда В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Инк.» просить скасувати рішення суду в частині звернення в дохід держави активів, якими володіє компанія «Repenio Holding Limited», пропорційно частці компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Инк.» у розмірі 717 часток компанії «Repenio Holding Limited», оскільки 15.07.2024 року Лук'яненко В.М. подарував 717 часток компанії «Repenio Holding Limited» компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» за договором благодійної пожертви, відтак, суд незаконно стягнув в дохід держави активи, якими володіє компанія «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Инк.»

Надаючи оцінку доводам вказаної апеляційної скарги, колегія суддів зазначає наступне.

Як вбачається з матеріалів справи, власником 100 % акцій кіпрського міжнародного трасту Snpro Limited є Лук'яненко В.М. При цьому, Snpro Limited є власником 100 % акцій Canemont Limited, Alveron Holding Limited та Repenio Holding Limited.

23.10.2024 року представник компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» звернувся до суду першої інстанції з клопотанням про залучення компанії до участі у справі в якості третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог, оскільки 15.07.2024 року Лук'яненко В.М. подарував 717 часток компанії «Repenio Holding Limited» компанії «Washington Charitable Foundation Inc.», відтак, позовна заява про стягнення із Лук'яненка В.М. активів у дохід держави, якими він володіє опосередковано через «Repenio Holding Limited», впливає на майнові права компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» (т. 34 а.с. 105-142).

28.10.2024 року суд першої інстанції відмовив у задоволенні вказаного клопотання, оскільки третя особа, яка не заявляє самостійних вимог, має право вступити у справу до закінчення підготовчого засідання або до початку першого судового засідання. З огляду на те, що стадія дослідження доказів на момент надходження вказаного клопотання завершена, у його задоволенні було відмовлено (т. 34 а.с. 157).

За твердженням апелянта, оскаржуваним рішенням суд стягнув у дохід держави активи, якими

володіє компанія «Washington Charitable Foundation Inc.», натомість, до останньої не застосовано жодних санкцій та вона не є особою, щодо якої розглядалось питання про пов'язаність та належність застосування заходу у вигляді стягнення активів в дохід держави. Відтак, компанією подано апеляційну скаргу на рішення суду першої інстанції в цій частині.

Апеляційною палатою Вищого антикорупційного суду компанію «Washington Charitable Foundation Inc.» залучено до участі у справі в якості третьої особи без самостійних вимог на предмет спору та відкрито апеляційне провадження за її апеляційною скаргою.

В апеляційній скарзі стверджується про незаконність стягнення в дохід держави активів компанії «Repenio Holding Limited».

Натомість, як вже зазначалося вище, суд першої інстанції стягнув в дохід держави активи – частки у статутних капіталах українських підприємств, якими володіє Лук'яненко В.М. через компанію «Repenio Holding Limited», і щодо яких Лук'яненко В.В. може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження. Тобто, безпосередньо активи компанії «Repenio Holding Limited» в дохід держави не стягнуто.

Крім того, з огляду на дату укладення вищевказаного правочину – 15.07.2024 року, тобто після застосування рішенням РНБО від 12.05.2023 р. санкцій до Лук'яненка В.М., колегія суддів погоджується з твердженнями представників Мін'юсту щодо його вчинення в обхід санкцій, що може свідчити про його нікчемність, з огляду на таке.

Санкції застосовуються з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави.

Виходячи із зазначеної мети, завданням блокування активів є не покарання суб'єкта, до якого санкції застосовані, а недопущення нанесення ним шкоди національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальної цілісності України. Блокування можливості розпорядження активом у вигляді акцій запобігає зміні власника, зокрема, й кінцевого бенефіціарного власника відповідної юридичної особи чи перерозподілу кількості голосів в управлінні такою юридичною особою.

Відчуження акцій (частки) іноземної юридичної особи підсанкційною особою відповідно до законодавства іноземної держави також має ознаки обходу санкцій.

Відповідно до ч. ч. 1-2 ст. 228 ЦК України, правочин вважається таким, що порушує публічний порядок, якщо він був спрямований на порушення конституційних прав і свобод людини і громадянина, знищення, пошкодження майна фізичної або юридичної особи, держави, АР Крим, територіальної громади, незаконне заволодіння ним.

Правочин, який порушує публічний порядок, є нікчемним.

При цьому, відчуження фізичною особою, до якої застосовано санкції у формі блокування активів, акцій, часток в статутному капіталі є обходом санкцій, у тому числі, якщо внаслідок такого відчуження відбувається зміна кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи з підсанкційної на іншу фізичну особу, тобто здійснюється перехід до останньої частки у розмірі не менше 25 % статутного капіталу або права голосу юридичної особи.

Стосовно ситуації, коли активи підсанкційної особи знаходяться на території іноземної держави, Україна має діяти на підставі міжнародних домовленостей.

Відтак, санкції, застосовані до особи на підставі Закону України «По санкції», мають екстериторіальний характер, тобто не обмежуються дією лише території України. Якщо особа, щодо якої застосовані санкції, оформлює відчуження активів в іншій державі, це не скасовує санкції, накладені Україною.

Блокування активів поширюється на будь-яке майно (активи), що перебуває у власності підсанкційної особи або щодо якого така особа має інше речове право, яке передбачає можливість прямого чи опосередкованого розпорядження відповідним майном, незалежно від місця знаходження цих активів.

З системного аналізу вищенаведених положень законодавства слідує, що якщо угода з відчуження активів проведена за законодавством іноземної держави, вона набуде юридичної сили в Україні тільки після внесення відповідних змін до Єдиного державного реєстру. Це означає, що вносячи інформацію про зміну кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи до Єдиного державного реєстру на підставі документа іноземної держави про відчуження активів, Україна офіційно визнає цей юридичний факт, навіть попри існуюче рішення РНБО про застосування санкцій до попереднього кінцевого бенефіціарного власника, що впливає на подальші правомочності третіх осіб щодо активів юридичної особи (які заблоковані).

Таким чином, оскільки внесення відомостей до Єдиного державного реєстру про зміну

кінцевого бенефіціарного власника юридичної особи з підсанкційної особи на іншу є офіційним визнанням в Україні відповідного факту та впливає на правомочності щодо заблокованих активів, то, враховуючи мету застосування санкцій, державний реєстратор повинен відмовити у проведенні такої реєстраційної дії, попри те, що факт відчуження акцій такої юридичної особи засвідчений документом іноземної держави. Якщо новий кінцевий бенефіціарний власник юридичної особи вже зареєстрований за законодавством іноземної держави, це не означає автоматичного визнання цього факту в Україні.

З огляду на виключну мету застосування санкцій, будь-який правочин, включаючи той, що вчинений на території іншої держави, який спрямований на обхід санкцій, зокрема й шляхом відчуження заблокованих активів, має ознаки нікчемності з підстави порушення публічного порядку (ст. 228 ЦК України).

Аналогічна правова позиція викладена у постанові Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 14.05.2025 р. у справі № 320/14459/24.

З огляду на правову позицію Верховного Суду та враховуючи, що представником компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» під час апеляційного розгляду не надано документів на підтвердження факту внесення відповідних змін до Єдиного державного реєстру щодо набуття вказаною компанією у власність 717 часток компанії «Repenio Holding Limited», кінцевим бенефіціарним власником якої є підсанкційна особа - Лук'яненко В.М., колегія суддів не враховує договір дарування від 15.07.2024 р., укладений у Республіці Кіпр, на підставі якого підсанкційна особа Лук'яненко В.М. подарував компанії «Washington Charitable Foundation Inc.» 717 часток своєї кіпрської компанії «Repenio Holding Limited». Відтак, апеляційна скарга компанії не підлягає задоволенню.

8.9. Щодо доводів апеляційної скарги адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюком М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р.

За твердженням представників, суд першої інстанції, задовольняючи частково позовні вимоги і застосовуючи санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», лише до Лук'яненка В.В., АТ «Група ГМС» та Цоя Г.О., не вказав у резолютивній частині рішення про відмову у задоволенні позовних вимог Мініюсту до Лук'яненка В.М. Таким чином, на їх переконання, судом не ухвалено рішення щодо позовних вимог Мініюсту в цій частині. У зв'язку з чим, представниками до суду першої інстанції було подано заяву про ухвалення додаткового судового рішення в адміністративній справі, за результатом розгляду якої їм відмовлено.

Відмовляючи в ухваленні додаткового рішення, суд першої інстанції зазначив, що резолютивну частину рішення від 29.10.2024 р. необхідно оцінювати разом з мотивувальною частиною, у якій судом надано правову оцінку фактичним обставинам справи та зазначено про відсутність підстав для застосування санкції до Лук'яненка В.М.

Такі висновки суду є безпідставними, оскільки вони суперечать ч. 5 ст. 246 КАС України, якою передбачено, що у резолютивній частині рішення, серед іншого, зазначається висновок суду про задоволення позову чи про відмову в позові повністю або частково щодо кожної із заявлених вимог.

Натомість, з резолютивної частини оскаржуваного рішення від 29.10.2024 р. дійсно не вбачається, в якій частині позовних вимог Міністерства юстиції України суд відмовив – зокрема, не зазначено про відмову у застосуванні санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», до Лук'яненка В.М., хоча це вбачається з мотивувальної частини оскаржуваного рішення. Крім того, в оскаржуваному рішенні всупереч ст. 246 КАС України не викладено короткий виклад позовних вимог Мініюсту.

Відтак, доводи апеляційної скарги адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка В.М. є цілком обґрунтованими, у зв'язку з чим ухвала Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р. підлягає скасуванню. В той же час, з огляду на те, що за результатами апеляційного розгляду справи колегія суддів дійшла висновку про необхідність скасування рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. та постановлення нового, підстав для повернення справи до суду першої інстанції для ухвалення додаткового судового рішення немає.

8.10. Аргументи, які не потребують детального аналізу.

Учасники справи під час її розгляду наводили також інші аргументи, які не потребують детального аналізу суду та не мають вирішального значення в цій справі.

Застосовуючи такий підхід, колегія суддів виходить з усталеної практики Європейського суду з прав людини щодо мотивування судового рішення. І хоча п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зобов'язує суди обґрунтовувати свої рішення, його не можна

тлумачити як такий, що вимагає детальної відповіді на кожен аргумент. Міра, до якої суд має виконати обов'язок щодо обґрунтування рішення, може бути різною в залежності від характеру рішення (рішення у справі RuizTorija v. Spain від 09.12.1994 р., № 303-А, § 29; рішення у справі Серявін та ін. проти України від 10.02.2010 р., заява № 4909/04, § 58). Суд не мусить надавати відповіді на кожне порушене питання (рішення у справі Van de Hurk проти Нідерландів, § 61), проте з рішення має бути ясно зрозуміло, що головні проблеми, порушені у даній справі, були вивчені (рішення у справі Bold проти Румунії, § 30).

У цій справі суд надав відповіді на всі суттєві аргументи учасників справи.

9. Висновки суду.

За результатами розгляду апеляційної скарги суд ухвалює, зокрема, рішення про скасування судового рішення та ухвалення нового рішення (ст. 283-1 КАС України).

Підставою для скасування судового рішення суду першої інстанції повністю або частково ухвалення нового рішення у відповідній частині є невідповідність висновків, викладених у рішенні суду першої інстанції, обставинам справи (п. 3 ч. 1 ст. 317 КАС України).

За наслідками апеляційного розгляду колегія суддів дійшла висновку про наявність зазначеної підстави для скасування рішення суду першої інстанції та постановлення нового.

На підставі викладеного, керуючись ст. ст. 283-1, 317, 321, 322 КАС України, колегія суддів, -

у х в а л и л а:

Апеляційну скаргу Міністерства юстиції України - задовольнити частково.

Апеляційну скаргу адвоката Галич І.А. в інтересах ТОВ «Кусум Фарм» - задовольнити.

Апеляційні скарги адвоката Гнатенко Н.А. в інтересах відповідача Лук'яненка Володимира Матвійовича та адвоката Скирди В.Є. в інтересах компанії «Вашингтон Черітбл Фаундейшн Інк.» (Washington Charitable Foundation Inc.) на рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 року - залишити без задоволення.

Апеляційну скаргу адвокатів Гнатенко Н.А. та Гнатюка М.М. в інтересах відповідача Лук'яненка Володимира Матвійовича на ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р. про відмову в задоволенні заяви про ухвалення додаткового судового рішення - задовольнити частково.

Рішення Вищого антикорупційного суду від 29.10.2024 р. та ухвалу Вищого антикорупційного суду від 25.11.2024 р. - скасувати.

Постановити нове рішення, яким до Лук'яненка Володимира Володимировича, АТ «Група ГМС» та Цой Германа Олексійовича застосувати санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Стягнути в дохід держави активи Лук'яненка Володимира Володимировича, АТ «Група ГМС», а також активи, щодо яких Лук'яненко Володимир Володимирович, Цой Герман Олексійович та АТ «Група ГМС» можуть прямо чи опосередковано (через інших фізичних та юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, а саме:

Активи, якими володіє Лук'яненко Володимир Володимирович:

- квартиру за адресою (), буд.
- , яка складається з трьох жилих кімнат житловою площею 80,6 кв. м., загальна площа квартири - 127,0 кв. м.
- рушницю гладкоствольну SAUER Номер

Активи, якими володіє АТ «Група ГМС» та щодо яких Лук'яненко Володимир Володимирович та Цой Герман Олексійович можуть вчиняти дії, тотожні за змістом прав розпорядження:

- 90,6065 % акцій АТ «Сумський завод насосного та енергетичного машинобудування «Насосенергомаш», код ЄДРПОУ , номінальною вартістю 0,80 грн., які у кількісному еквіваленті становлять 27 999 302 шт., якими, опосередковано, через НАФТЕК ПАМП ЛТД (Naftec Pump Ltd) КІПР, володіє АТ «Група ГМС», РФ, одрн

- 47,4687% акцій АТ «Науково-дослідний і проектно-конструкторський інститут атомного енергетичного насособудування», код ЄДРПОУ , номінальною вартістю 0,25 грн., які кількісному еквіваленті становлять 21 330 168 шт., якими, опосередковано, через ТОВ «Компанія управління майновим комплексом», одрн та АТ «Гідромашсервіс», РФ, одрн , володіє АТ «Група ГМС», РФ одрн ;

Активи, якими володіє Лук'яненко Володимир Матвійович та щодо яких Лук'яненко Володимир Володимирович може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження:

- 100 % статутного капіталу ТОВ «Стандартінвест-Південь», код ЄДРПОУ , у розмірі 58 968 168,40 грн, яким опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , м. , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ «Терра Україна», код ЄДРПОУ , у розмірі 13 577 422,07 грн, яким опосередковано, через компанію «Кейнмонт лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ «Югсевморсервіс», код ЄДРПОУ , у розмірі 182 740 776,20 грн, яким опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ Фірма «Олтрі» ЛТД, код ЄДРПОУ , у розмірі 10 517 212,18 грн, яким опосередковано, через компанію «Кейнмонт лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу Дочірнього підприємство «Завод обважнених бурильних та ведучих труб», код ЄДРПОУ , у розмірі 305 000 000,00 грн, яким опосередковано, через Алверон холдінг лімітед, резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % акцій АТ «Сумське НВО», АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання – Інжиніринг», код ЄДРПОУ , номінальною вартістю 1.92 грн, які у кількісному еквіваленті становлять 7 140 852 шт., якими, опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ «СВС», код ЄДРПОУ , у розмірі 18 186 973,11 грн, яким опосередковано, через компанію «Кейнмонт лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ «Веселе», код ЄДРПОУ , у розмірі 24 527 312,71 грн, яким опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», резидентство: , місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 100 % статутного капіталу ТОВ «Техногаз-С», код ЄДРПОУ , у розмірі 50000,00 грн, яким володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 83,9112 % акцій АТ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», код ЄДРПОУ , номінальною вартістю 10.00 грн, у розмірі 59 648 268 шт., якими, опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», Кіпр, володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 78,32 % частки у статутному капіталі ТОВ «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання», код ЄДРПОУ , у розмірі 781 715 011,6 грн, якою опосередковано, через компанію «Репеніо холдінг лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , вул. , розмір частки засновника (учасника): 99 807 987,28 грн., та Алверон холдінг лімітед, резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , розмір частки засновника (учасника): 681 907 024,32 грн, володіє Лук'яненко Володимир Матвійович;

- 74,9% частки у статутному капіталі ТОВ «Градовіт-ХХІ», код ЄДРПОУ , у розмірі 5 243 000,00 грн, якою опосередковано, через компанію «Кейнмонт лімітед», резидентство: Кіпр, місцезнаходження: , володіє Лук'яненко Володимир Матвійович.

Активи, якими володіє Грек Вікторія Вікторівна та щодо яких Лук'яненко Володимир Володимирович може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження:

100 % статутного капіталу ТОВ «Готельний комплекс «Ювілейний», код ЄДРПОУ , у розмірі 20 157 070,71 грн.

Активи, якими володіє Грек Андрій Сергійович та щодо яких Лук'яненко Володимир Володимирович може вчиняти дії, тотожні за змістом праву розпорядження:

- 1 % частки у статутному капіталі ТОВ «Фрунзе-Профіль», код ЄДРПОУ _____, у розмірі 1000 грн.;
- 1 % частки у статутному капіталі ТОВ «Маш-Сервіс», код ЄДРПОУ _____, у розмірі 20 _____ грн.;
- 0,024 % частки у статутному капіталі ТОВ «Фрунзе-Ювілейна», код ЄДРПОУ _____ розмірі 525,00 грн.;
- 0,0194 % частки у статутному капіталі ТОВ «Суми-Електро», код ЄДРПОУ _____ розмірі 525,00 грн.;
- 0,0086 % частки у статутному капіталі ТОВ «Сумиспортінвест», код ЄДРПОУ _____ розмірі 1 250,00 грн.

У задоволенні решти позовних вимог – зокрема, про застосування до Лук'яненка Володимира Матвійовича санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції», а також про стягнення інших активів, якими володіють Лук'яненко Володимир Матвійович, Грек Віктор Вікторівна, Грек Андрій Сергійович, Грек Володимир Сергійович, а також Закрите акціонерне товариство з іноземними інвестиціями «Промислово-фінансова корпорація «Єдині енергетичні системи України» - відмовити, а відтак, апеляційну скаргу Міністерства юстиції України в цій частині залишити без задоволення.

Постанова Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду набирає законної сили негайно після її проголошення, є остаточною та оскарженню в касаційному порядку не підлягає.

Головуючий суддя

/ signed

В.В. Чорна

судді

/ signed

С.Б. Боднар

/ signed

А.С. Никифоров

Секретар судового засідання
Т.О. Маринік